

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Kansainvälinen kauppa
Venäjän-kauppa

Kari Bogdanoff

Liiketalouden opiskelijoiden työelämälähtöisen Venäjä-osaamisen lisääminen Saimaan ammatti- korkeakoulussa

Tiivistelmä

Kari Bogdanoff

Liiketalouden opiskelijoiden työelämälähtöisen Venäjä-osaamisen lisääminen Saimaan ammattikorkeakoulussa, 62 sivua, 6 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketalouden yksikkö Lappeenranta

Kansainvälinen kauppa, Venäjän kauppa

Opinnäytetyö 2012

Ohjaajat: Koulutuspäällikkö Sari Jokimies, Saimaan ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden työelämälähtöistä harjoittelua Venäjällä. Tarkoituksena oli luoda kokonaiskuva Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoiden työelämälähtöisen Venäjä-painotteisen työharjoittelun prosessista sekä lisätä Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoiden Venäjä-painotteista työharjoittelua ja Venäjä-osaamista.

Saimaan ammattikorkeakouluun liittyvissä aiheissa käytettiin pääasiassa Saimaan ammattikorkeakoulun omia julkaisuja. Tutkimuksessa huomioitiin myös työluvien hankintaprosessi sekä Venäjä-painotteisuus. Venäjä-painotteisuudessa tutkittiin Venäjä-osaamiseen liittyviä julkaisuja. Venäjä-osaaminen liittyi myös hyvin vahvasti opinnäytetyön tutkimukseen, minkä vuoksi aihetta käsiteltiin laajemmasta näkökulmasta. Tarkoituksena oli vahvistaa Venäjä-harjoittelun merkitystä yhdistämällä teoreettinen ymmärrys Venäjä-osaamisesta käytännön läheiseen Venäjä-harjoitteluun.

Empiiristä osiota varten luotiin haastattelu sekä kysely, joka tehtiin kahdelle eri kohderyhmälle. Aikajärjestyksellisesti ensimmäinen kohderyhmä oli Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijat ja toinen kohderyhmä oli Venäjällä työskentelevät suomalaiset yritysedustajat. Molempien kohderyhmien kysymykset Venäjä-osaamisesta olivat samat.

Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille suunnatussa kyselyssä tutkimuksen tarkoituksena oli pääasiassa selvittää Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun nykytila. Venäjällä toimivien yritysedustajille suunnatussa kyselytutkimuksen pääasiallinen tarkoitus oli selvittää mahdollisuus ja halukkuus vastaanottaa harjoittelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta.

Yritysedustajille suunnatussa kyselyssä tulokset osoittivat, että yritykset olivat pääasiassa halukkaita vastaanottamaan harjoittelijoita, mutta työluvan hankkiminen on byrokraattisesti pitkä ja hankala prosessi, mitä pidettiin esteenä työharjoittelupaikan vastaanottamiseksi.

Asiasanat: Saimaan ammattikorkeakoulu, Venäjän kauppa, työharjoittelu, työluva, Venäjä-osaaminen, Venäjä-osaaja

Abstract

Kari Bogdanoff

Increasing the Russia-oriented Working Life Knowledge of the Business Faculty Students at the Saimaa University of Applied Sciences, 62 pages, 6 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Business Administration, Lappeenranta

Degree Programme in Business Administration

Specialisation in International Business, Russian Trade

Bachelor's Thesis 2012

Instructor: Ms Sari Jokimies, Degree Programme Manager

The purpose of this study was to create an overall picture of the Russia-oriented internship processes of the business faculty students at the Saimaa University of Applied Sciences. Another aim was to enhance the students' Russia-oriented internships and working life knowledge.

In issues related to the Saimaa University of Applied Sciences, the University's own publications were used as source materials. Other materials were mainly gathered from the internet as the information about work permits is continuously updated and Russian know-how is a rather recent subject.

The empirical part consists of two parts. First, there is an interview, which was focused on the employees of the Saimaa University of Applied Sciences responsible for Russian-oriented internships, and Russian business lecturers. Second, there is an inquiry, which was made for Finnish company representatives situated in St. Petersburg, Russia. Purpose of this inquiry was to determine the needs of the Saimaa University's business students for Russia-oriented internship.

The results show that Finnish company representatives are willing to have business faculty students on internships in Russia. However, bureaucracy is seen as a barrier to accepting interns to companies. Further study is required to form an overall picture of the situation at the other faculties situation of Saimaa University of Applied Sciences.

Keywords: Saimaa University of Applied Sciences, Russian trade, Russia oriented internship, work-permit, Russian business, Russia know-how

Sisältö

1 Johdanto	6
1.1 Perusteluja aiheen tutkimiselle	6
1.2 Tutkimuksen tavoitteet, rajaukset ja odotukset	7
1.3 Tutkimuksessa käytettävä menetelmä	8
1.4 Tutkimuksen pääasiallinen sisältö	9
2 Saimaan ammattikorkeakoulu	11
2.1 Johdanto	11
2.2 Toimintaympäristön analyysi Venäjä-toiminnan näkökulmasta	11
2.2.1 SWOT-analyysi	12
2.3 Toiminta-ajatus – tehtävä, visio, profiili	14
2.4 Strategia Venäjä-toiminnan lähtökohdasta	15
2.4.1 Strategiset painoalat	15
2.4.2 Strategiset kumppanit ja ulkoiset sidosryhmät	15
2.4.3 Strategiset päämäärät, erityiset kehittämiskohteet, tavoitteet sekä strategiset mittarit	16
2.5 Yhteenveto	18
3 Harjoittelu	18
3.1 Yleistä Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelujaksosta	19
3.2 Harjoittelun vaiheet	20
3.3 Harjoittelun rahoitus	22
3.4 Venäjä-harjoittelun nykytila ja kehitys	23
3.5 Yhteenveto	30
4 Venäjän työvoimaa säätelevät säädökset	31
4.1 Yleistä	31
4.2 Harjoitteluprosessin eteneminen viisumin hankintaprosessin näkökulmasta	32
4.2.1 Lupa ulkomaisen työvoiman palkkaamiselle	32
4.2.2 Työluvan laatiminen	33
4.2.3 Työviisumi	34
4.2.4 Kutsu työviisumia varten	34
4.2.5 Työluvan myöntäminen	35
4.3 Harjoitteluprosessin eteneminen ilman viisumihankintaprosessia	36
4.3.1 Työluvan laatiminen ulkomaalaiselle henkilölle ilman viisumia	36
4.3.2 Työluvan myöntäminen ulkomaalaiselle henkilölle ilman viisumia	36
4.4 Yhteenveto	36
5 Venäjä-osaaminen	37
5.1 Johdanto	37
5.2 Venäjä-osaaja	38
5.3 Venäjä-osaaminen	38
5.4 Venäjä-osaaminen Suomessa	40
5.5 Venäjä-osaaminen – osa kansainvälistä toimintaympäristöä	41
5.6 Yhteenveto	44
6 Empiirinen tutkimus	45
6.1 Haastattelun suunnittelu	46

6.2	Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille suunnatun haastattelun suunnittelu ja aikataulutus.....	47
6.3	Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille suunnatun haastattelun toteutus	47
6.4	Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille suunnatun haastattelun yhteenveto	47
6.5	Yritysedustajille suunnatun kyselyn suunnittelu ja aikataulutus	50
6.6	Yritysedustajille suunnatun kyselyn toteutus	51
6.7	Yritysedustajille suunnatun kyselyn yhteenveto	52
7	Päätelmät.....	55
	Kuvat	59
	Kuviot	59
	Lähteet.....	61

Liitteet

- Liite 1 Maahantulokutsu viisumia varten
- Liite 2 Työlupalomake viisumia varten
- Liite 3 Venäläinen terveystodistuslomake
- Liite 4 Maahantulokortti
- Liite 5 Kyselylomake opettajille
- Liite 6 Kyselylomake yrityksille

1 Johdanto

Suomen hallitus on laatinut Venäjä-toimintaohjelman, jossa Venäjä-osaamiseen keskittyminen on yksi tavoitteista. Venäjä-toimintaohjelmalla tuetaan osaamista ja tiedon välittymistä valtionhallinnon, tutkimuslaitosten ja elinkeinoelämän välillä muun muassa Venäjä-verkostojen avulla. (Ulkoasiainministeriö. 2009 a.)

Opetusministeriön Kansainvälistymisstrategian 2009 – 2010 mukaan korkeakoulut ovat keskeisessä tehtävässä talouden ja yhteiskuntaelämän kansainvälistäjinä. Korkeakoulujen on mahdollista vahvistaa yleistä osaamisen taitoa, toimialueensa kehityspotentiaalia, resurssipohjaa, alueen elinkeinoelämän monipuolistamista sekä kilpailu- ja innovaatiokykyä kansainvälisen verkottumisen avulla. (Opetusministeriö. 2009 b.)

1.1 Perusteluja aiheen tutkimiselle

Aiheeni, Liiketalouden opiskelijoiden työelämälähtöisen Venäjä-osaamisen lisääminen Saimaan ammattikorkeakoulussa on suuntautumisvaihtoehtoni vuoksi motivoiva aihe. Aiheessa pääsen käyttämään Saimaan ammattikorkeakoulussa opittua tietotaitoa hyväkseni sekä paneutumaan oman urakehitykseni kannalta Venäjä-osaamiseen syvällisemmin.

Venäjä on ollut pitkään ajankohtainen aihe, joka puhuttaa Suomessa hyvin paljon. Saimaan ammattikorkeakoulun yhtenä strategisena päämääränä on Venäjään keskittyminen. Lisäksi Venäjä-työelämä tietous ja -osaamisen nähdään karttuvan parhaiten työskenneltäessä asemamaassa. Venäjällä suoritettu työharjoittelu muodostaa täten muun harjoittelun kanssa tärkeän osan Saimaan ammattikorkeakouluopinnoista ja tarjoaa käytännönläheisen oppimisympäristön.

Aiheen tutkimisella pyritään luomaan kokonaiskuva Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-painotteisen työharjoittelun nykytilasta. Lisäksi pyritään selvittämään Venäjällä toimivien suomalaisten yritys edustajien halukkuutta ja mahdollisuutta vastaanottaa Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoita työharjoitteluun.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet, rajaukset ja odotukset

Opinnäytetyön tutkimuskysymys on seuraava: Ovatko yritykset kiinnostuneita ja/tai halukkaita vastaanottamaan harjoittelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta liiketalouden koulutusosalta?

Aiheen tutkimisella on tarkoitus edesauttaa Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden oppilaille suunnatun työharjoittelupaikan järjestämistä suomalaisesta Venäjällä toimivasta yrityksestä tai yrityksestä, jossa on suomalaisia toimijoita. Näiden yritysten tulee harjoittaa Venäjän kauppaa tai olla muulla tavoin sopivia Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusalan opiskelijoiden harjoittelupaikaksi Venäjällä. Tällä tarkoitetaan yrityksiä, jotka vastaavat tradenomi-koulutuksen mukaisia asiantuntijan työtehtäviä kansainvälisessä Venäjän-kaupan toimintaympäristössä. Tarkoituksena on lisätä työelämälähtöistä Venäjä-osaamista harjoittelun kautta.

Tutkimuksen päätavoite on löytää vastaus tutkimuskysymykseen ja siten edistää Venäjä-harjoittelua Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusosalalla ja näin kasvattaa Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusalan harjoittelijoiden Venäjä-osaamista.

Pääasiallisen tavoitteen lisäksi tutkimuksella on myös osatavoitteita. Osatavoitteet ovat opinnäytetyön päätavoitteen kannalta tärkeitä kattavan tutkimustuloksen saavuttamiseksi.

Opinnäytetyön osatavoitteena on tutkia Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-painotteisen työharjoittelun nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä. Tämän lisäksi on tarkoitus selvittää Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoiden ja Venäjällä toimivien suomalaisyritysedustajien mielipiteitä Venäjä-osaamisesta.

Opinnäytetyön osatavoitteisiin päästään haastattelemalla Saimaan ammattikorkeakoulun henkilökuntaa, jotka ovat tekemisissä Venäjän kaupan tai Venäjä-harjoittelun kanssa. Näitä haastateltavia kutsutaan opinnäytetyössäni myöhemmin Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoiksi. Lisäksi tarkoituksena on lähettää kyselylomake suomalaisille yritysedyustajille, jotka toimivat Venäjällä, Pietarissa.

Aiheen tutkimisen lisähyötynä on kerätä informaatiota Venäjä-osaamisesta ja sen sisällöstä Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoilta sekä mainituilta yritysedustajilta. Venäjä-osaamisen tutkiminen parantaa Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun kehittämistä.

1.3 Tutkimuksessa käytettävä menetelmä

Tutkimusta tehtäessä on valittava tarkoin tutkimusmenetelmä, jotta tutkimuksesta voidaan hyötyä ja se on sisällöltään luotettava. Yleisimmin käytettävät menetelmät ovat kvantitatiivinen eli määrällinen ja kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimusmenetelmä. (Vilkkä. 2005, 73; Vilkkä. 2007, 14.)

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen tavoitteena on hahmottaa tutkittavan aiheen kokemuksia tai käsityksiä. Tutkimusongelmana tässä on se, että tutkija ei välttämättä pysty täysin ymmärtämään vastaajan kokemuksia analysoidessaan niitä. Tutkijankin on pyrittävä tekemään tulkintoja vastaajien kokemusten ja käsitysten perusteella. (Vilkkä. 2007, 97 - 98, 101.)

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus mittaa muuttujien välisiä suhteita ja eroja numeerisesti. Muuttujina voivat olla esimerkiksi ikä, sukupuoli tai mielipide. Määrällinen tutkimuksen on tarkoitus etsiä vastausta kysymyksiin, kuinka moni, kuinka paljon tai kuinka usein. Vastaajia on määrällisessä tutkimuksessa paljon, jotta tulosten esittäminen numeerisesti on mahdollista ja täsmällistä. Määrällisen tutkimuksen vastauksen vähimmäismääräksi suositellaan sataa vastausta. (Vilkkä. 2007, 13 - 17.)

Opinnäytetyön empiirinen osuus muodostuu kahdesta eri vaiheesta. Aikajärjestyksellisesti ensimmäinen vaihe muodostuu suullisesta haastatteluosioista, joka kohdistuu Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoihin. Toinen haastatteluosio muodostuu Venäjällä toimivien yritys edustajien kyselylomakkeella saadun palautteen perusteella.

Kummankin haastattelun tutkimusmenetelmäksi on valittu kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä, missä on myös merkkejä kvantitatiivisesta tutkimusmenetelmästä.

Opinnäytetyön empiirisessä tutkimuksessa on käytetty puolistrukturoitua haastattelua. Puolistrukturoidussa haastattelussa osa kysymyksen vastausvaihtoehdoista on avoimia ja osa vastauksista taas on määritelty ennalta. (Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto.)

Ennalta määritellyjä vastauksia ei esitetty etukäteen haastattelun yhteydessä Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille taikka kyselylomakkeessa Venäjällä toimiville yritys-edustajille, koska arveltiin, että ennalta määritellyt vastaukset sulkevat pois mahdollisia omia ajatuksia sekä mielipiteitä.

Ennalta määritetyt Venäjä-osaamiseen liittyvät kysymykset suunnattiin sekä Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille että suomalaisille yritys-edustajille. Yritys-edustajille suunnatun kyselyn perusteella luotiin taulukko heidän käsityksistään Venäjä-osaamisesta. Heidän mielipiteensä, mistä Venäjä-osaaminen heidän mielestään kertyy, on jaettu eri kansainvälisen toimintaympäristön STEPIN-tekijöiden alle. STEPIN-tekijät määritellään tarkemmin luvussa 5.5 Venäjä-osaaminen - osa kansainvälistä toimintaympäristöä.

1.4 Tutkimuksen pääasiallinen sisältö

Opinnäytetyön sisältö koostuu teoriaosuudesta sekä empiirisestä osuudesta.

Teoreettinen osuus koostuu Saimaan ammattikorkeakoulun yritys-esittelystä, Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelusta ja Venäjä-harjoittelun yleiskuvauksesta, Venäjän työvoimaa säätelevistä säädöksistä sekä Venäjä-osaamisesta.

Saimaan ammattikorkeakoulun esittelyssä käsitellään yritys-esittelyn ohella muun muassa Saimaan ammattikorkeakoulun nykytilaa, toimintaympäristön analysointia Venäjä-toiminnan näkökulmasta, SWOT-analyysiä, toiminta-ajatusta, strategiaa Venäjä-toiminnan lähtökohdasta, strategisia painoaloja, strategisia kumppaneita ja ulkoisia sidosryhmiä sekä strategisia päämääriä.

Harjoitteluluvussa käsitellään Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelujaksoa, harjoittelun kulkua, harjoittelun vaiheita, rahoitusta sekä Venäjä-harjoittelun nykytilaa ja kehitystä. Venäjä-harjoittelun nykytilan ja kehityksen lähteenä käytettiin kansainvälisen toimiston saamia tietoja.

Venäjän työvoimaa luvussa käsitellään yleisesti työvoimaa säätelevää lainsäädäntöä, harjoittelupaikan vastaanottamista viisumiprosessin näkökulmasta, työluvan laatimista, työviisumia koskevia asioita sekä työluvan laatimista ja myöntämistä ulkomaalaiselle henkilölle ilman viisumia.

Venäjä-osaaminen luvussa lukija perehdytään Venäjä-osaamiseen. Tässä luvussa käsitellään Venäjä-osaamisen historiaa, Venäjän osaajaa henkilönä, Venäjä-osaamista yleisesti, Venäjä-osaamista Suomessa sekä miten Venäjä-osaaminen liitetään osaksi kansainvälistä toimintaympäristöä.

Empiirisen tutkimuksen luvussa käsitellään haastattelun suunnittelua, Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille suunnatun haastattelun suunnittelua ja aikataulutusta, toteutusta sekä haastattelun yhteenvetoa. Lisäksi luvussa käsitellään yritysedustajille suunnatun kyselyn suunnittelua ja aikataulutusta, toteutusta sekä kyselyn yhteenvetoa.

Viimeisessä luvussa esitetään opinnäytetyön päätelmät.

2 Saimaan ammattikorkeakoulu

Tässä luvussa on tarkoitus tarkastella Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusalan toimintaa keskittyen sen Venäjä-painotteisuuteen sekä tarkastella Venäjälle suuntautuvaa työharjoittelun prosessia.

2.1 Johdanto

Saimaan ammattikorkeakoulu omistaa kolme koulutuskampusta, jotka sijaitsevat Etelä-Karjalan maakunnassa. Näistä yksi koulutuskampus sijaitsee Lappeenrannassa ja kaksi koulutuskampusta Imatralla. (SAIMIA a.)

Tutkinnon pystyy suorittamaan viideltä eri alalta, jotka ovat tekniikka, sosiaali- ja terveysala, liiketalous, hotelli- ja ravintola-ala sekä kuvataide. Saimaan ammattikorkeakoulussa on noin 3000 opiskelijaa, joista noin 21 % eli runsaat 600 opiskelijaa opiskelee liiketaloutta. Vuosittain tutkinnon suorittaa runsaat 500 opiskelijaa kaikilta aloilta yhteensä. Saimaan ammattikorkeakoulu työllistää noin 300 henkilöä. (SAIMIA b.)

Saimaan ammattikorkeakoulun yhtenä strategisena painopistealueena on Venäjä-liiketoiminta- ja yhteistyösuhteet. Keskittyminen Venäjä-osaamisen lisäämiseen ja välittymiseen ovat keskeisiä tavoitteita. (SAIMIA b.)

2.2 Toimintaympäristön analyysi Venäjä-toiminnan näkökulmasta

Saimaan ammattikorkeakoulun strategiassa käsitellään toimintaympäristön analyysiä laajasti.

Etelä-Karjalassa näkyy selvästi Venäjän läheisyys. Venäläiset ovat tärkeä asiakasryhmä matkailun ja kaupan yrityksille. Vuonna 2009 Lappeenrannan ja Imatran tax-free-myynti oli yhteensä jopa 45 miljoonaa euroa. Tämä vastaa tax-free-myyntistä noin kolmasosaa koko maassa. (SAIMIA b.)

Venäjän yhteiskunnallinen ja taloudellinen tila on pysynyt suhteellisen vakaana viime vuosina ja suotuisa kehitys näyttäisi jatkuvan edelleen. Kaakkois-Suomessa maahanmuutto on kasvamassa ja äidinkielenään venäjää puhuva

väestönosa kasvaa. Tämä tarjoaa mahdollisuuksia uudentlaiselle toiminnalle. (SAIMIA b.)

2.2.1 SWOT-analyysi

SWOT-analyysi, joka tulee sanoista Strengths, Weaknesses, Opportunities ja Threats, on kehitetty tilanneanalyysin seurantaan. Vahvuuksiin (Strengths) ja heikkouksiin (Weaknesses) on yleensä listattu yrityksen sisäiset tekijät. Mahdollisuuksiin (Opportunities) ja uhkiin (Threats) on yleensä listattu yrityksen ulkoiset tekijät, joihin ei pystytä niinkään vaikuttamaan. (Westwood. 2006, 27)

Saimaan ammattikorkeakoulu on kehittänyt itselleen oman SWOT-analyysinsä tilanneanalyysin seuraamiseksi. Saimaan ammattikorkeakoulun SWOT-analyysi on julkaistu Saimaan ammattikorkeakoulun strategia 2010–2015 -julkaisussa. Saimaan ammattikorkeakoulun SWOT-analyysissä on otettu huomioon Venäjä kaikissa osioissa paitsi heikkouksissa. Tästä voi tehdä johtopäätöksen, että keskittyminen Venäjään, Venäjä-osaamiseen ja harjoitteluun Venäjällä on Saimaan ammattikorkeakoulussa merkittävä asia.

Saimaan ammattikorkeakoulun SWOT-analyysi on esitetty alla.

<p style="text-align: center;">VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none">+ sijainti Pietarin ja rajan läheisyydessä+ hyvät kovat tunnusluvut: vetovoima, läpäisy, valmistumisaika+ kansainvälisyys, Venäjä yhteistyösuhteet+ panostaminen henkilöstön kehittämiseen+ ammattitaitoinen henkilöstö+ monialaisuus+ pieni koko, joka mahdollistaa ketterän ja ihmisläheisen toiminnan+ yhteistyö Lappeenrannan teknillisen yliopiston kanssa+ työelämäyhteistyö+ vahva talous	<p style="text-align: center;">HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none">- hajanaisuus: koulutusalat ovat erillään toisistaan- sisäisen yhteistyön vähäisyys, monialaisuutta ei ole hyödynnetty- sijainti kaukana kasvukeskuksista ja sijaintikaupungit eivät ole opiskelijakäynnä houkuttelevia- tutkimus- ja kehitystyön vähäisyys- tunnusluvuissa ongelmia joissakin koulutusohjelmissa
<p style="text-align: center;">MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none">+ Pietarin ja Venäjän läheisyys ja yhteistyön vahvistaminen edelleen Venäjän suuntaan+ Skinnarilan kampus: yhteistyö Lappeenrannan teknillisen yliopiston kanssa koulutuksessa, tutkimuksessa ja kansainvälisissä toiminnoissa sekä oman sisäisen yhteistyön rakentaminen+ ammattikorkeakoulun monialaisuus+ yhteistyö muiden korkeakoulujen kanssa+ Saimaa alueena+ koulutuksen kansainvälistyminen ja lukukausimaksut EU/ETA-alueen ulkopuolisille opiskelijoille+ palvelusektorin kehittyminen sekä omalla toimialueella että valtakunnallisesti	<p style="text-align: center;">UHKAT</p> <ul style="list-style-type: none">- maakunnan vetovoiman lasku ja negatiivinen väestökehitys, alueen taantuminen yleisesti- ammattitaitoisen opetus- ja muun henkilöstön rekrytointivaikeudet- teollisuuden, erityisesti metsäteollisuuden rakennemuutokset- korkeakoulujen rakennemuutokseen liittyvät linjaukset pienen amk:n näkökulmasta- liiallinen luottamus Venäjään mahdollisuutena ja Venäjään liittyvät riskit- korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön liittyvät riskit, yhteistyön epäonnistuminen Saimaan amk:n näkökulmasta

Kuva 1. Saimaan ammattikorkeakoulun SWOT-analyysi (SAIMIA b.).

SWOT-analyysi on selitetty tiiviimmin seuraavalla sivulla. Tiivistetyssä osiossa on kerätty SWOT-analyysistä vain Venäjää koskevat asiat.

Vahvuuksissa painotetaan heti ensimmäisenä Venäjän ja Pietarin läheisyyttä. Vahvuuksiin luetaan myös Saimaan ammattikorkeakoulun kansainvälisyys ja Venäjän keskinäiset yhteistyösuhteet.

Mahdollisuuksissa mainitaan ensimmäisenä asiana Pietarin ja Venäjän läheisyys ja yhteistyön vahvistaminen Venäjän kanssa. Yhteistyötä pyritään parantamaan Saimaan ammattikorkeakoulussa sekä sisäisesti että ulkoisesti yhteistyöllä Lappeenrannan Teknillisen yliopiston kanssa.

Heikkouksissa ei mainita Venäjää.

Uhkina nähdään muun muassa maakunnan vetovoimaisuuden lasku, liiallinen luottamus Venäjään mahdollisuutena sekä Venäjään liittyvät riskit.

2.3 Toiminta-ajatus – tehtävä, visio, profiili

Saimaan ammattikorkeakoulun tehtävänä on toimia koulutuksen ja osaavan työvoiman tuottajana ensisijaisesti oman maakuntansa työelämälle. Kaakkois-Suomen ja Itä-Suomen sekä Luoteis-Venäjän alueella on tarkoitus tuottaa koulutusta omilla erityisalueillaan muiden korkeakoulujen kanssa sovittavan työnjaon mukaisesti. (SAIMIA b.)

Saimaan ammattikorkeakoulun visio on olla koulutustehtävässään vetovoimainen, hyvin työllistävä ja tehokkaasti tutkintoja tuottava korkeakoulu yhteisö, josta valmistuvilla opiskelijoilla on valmiudet työskennellä tulevaisuuden asiantuntijatehtävissä. (SAIMIA b.)

Profiloituminen tapahtuu kansainvälisenä korkeakouluna, jonka erityisvahvuutena on Venäjän kieleen ja kulttuuriin, yhteiskuntaan sekä liiketoimintaan liittyvää osaamista. Saimaan ammattikorkeakoululla on valittu toimivat strategiset kumppanit venäläisiin korkeakouluihin sekä Luoteis-Venäjällä toimiviin yrityksiin ja julkishallintoon. Pietarin metropolialueen läheisyyttä hyödynnetään kansainvälisten koulutusohjelmien toteuttamisessa sekä Venäjällä liittyvissä hanketoiminnoissa. (SAIMIA b.)

2.4 Strategia Venäjä-toiminnan lähtökohdasta

Tähän osioon on koottu Saimaan ammattikorkeakoulun strategia 2010–2015 -julkaisusta tärkeimmät strategiset maininnat, jotka liittyvät Venäjään. Nämä ovat strategiset painoalat, strategiset kumppanit ja ulkoiset sidosryhmät, strategiset päämäärät, erityiset kehittämiskohteet sekä tavoitteet ja mittarit.

2.4.1 Strategiset painoalat

Saimaan ammattikorkeakoulun strategia 2010–2015-julkaisussa ilmoitetaan strategisten painoalojen olevan käyttäjälähtöiset teknologiat ja niiden kaupallistaminen, johtaminen ja yrittäjyys sekä terveys- ja hyvinvointipalvelut ja palveluprosessit. Nämä painoalat perustuvat vahvuuksiin ja sidosryhmien tarpeisiin. Näillä mainituilla painoaloilla on koulutusta, tutkimus- ja kehitystyötä sekä kansainvälistä toimintaa. Mainittujen kolmen painoalan lisäksi Venäjä-osaaminen on koottu monialaiseksi osaamisklusteriksi Saimaan ammattikorkeakoulun profiilissa. (SAIMIA b.)

2.4.2 Strategiset kumppanit ja ulkoiset sidosryhmät

Saimaan ammattikorkeakoululle tärkein strateginen kumppani on Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Tavoite on kehittää yhteistä oppimisympäristöjen ja tutkimuslaboratorioiden infrastruktuuria sekä kehittää tukitoimintojen laatua ja tehokkuutta. Oppimisympäristön kehitys tulee esille muun muassa siinä, että sekä yliopisto että Saimaan ammattikorkeakoulu ovat yhdessä vahvoja Venäjä-toimijoita, jotka tarjoavat hanketoiminnassa hyvät yhteistyömahdollisuudet. Lappeenrannan teknillisen yliopiston lisäksi tärkeä strateginen kumppani Venäjään liittyvissä toiminnoissa on Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutti. (SAIMIA b.)

Saimaan ammattikorkeakoulun strategiset kumppanuusyrietykset on julkaistu omassa sisäisessä tietoverkossa. Strategisia kumppanuusyrietyksiä ei voi julkaista tässä opinnäytetyössä. (SAIMIA b.)

Tärkeimmät ulkoiset sidosryhmät, jotka ovat joko suorasti tai epäsuorasti tekemisissä Venäjä-toiminnan kanssa kehittävästi ovat Elinkeinoelämä ja sen järjes-

töt sekä julkisen sektorin työnantajat erityisesti Kaakkois-Suomessa ja Pietarin metropolialueella. (SAIMIA b.)

2.4.3 Strategiset päämäärät, erityiset kehittämiskohteet, tavoitteet sekä strategiset mittarit

Ammattikorkeakoulu on asettanut tehtävänsä, visioonsa ja profiiliinsa perustuvat strategiset päämäärät, erityiset kehittämiskohteet sekä tavoitteet ja strategiset mittarit. Nämä on asetettu korkeakoulujen perustehtäville eli koulutukselle sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnalle ja ammattikorkeakoulun itse valitsemaalleen kansainväliselle profiilille, jonka erityisalueena on Venäjä. Ammattikorkeakoulun yhteiskunnallinen tehtävä ja aluekehitystyö sisältyvät näille perustehtäville asetettuihin päämääriin ja tavoitteisiin:

1. KOULUTUS

2. TUTKIMUS- KEHITYS- JA INNOVAATIOTOIMINTA

3. KANSAINVÄLISYYS, ERITYISALUEENA VENÄJÄ

Ammattikorkeakoulun toimintasuunnitelmaan sisältyvät koulutuksen, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan sekä kansainvälisen toiminnan vuosittaiset tavoitteet ja toimenpiteet. (SAIMIA b.)

1. KOULUTUS

Koulutuksessa Saimaan ammattikorkeakoulun strategiset päämäärät vuoteen 2015 mennessä ovat vetovoimainen ja tehokkaasti tutkintoja tuottava kansainvälinen korkeakoulu yhteisö, josta valmistuneet opiskelijat työllistyvät hyvin. Koulutus, jota Saimaan ammattikorkeakoulu tarjoaa, palvelee lähinnä Etelä-Karjalan työelämän tarpeita. Erityisalueilla koulutus palvelee laajemminkin Kaakkois- ja Itä-Suomea sekä Luoteis-Venäjää. (SAIMIA b.)

Venäjää koskevat tavoitteet sekä strategiset mittarit ovat lueteltuna omassa osiossaan tarkemmin.

2. TUTKIMUS- KEHITYS- JA INNOVAATIOITOIMINTA

Saimaan ammattikorkeakoulun tutkimus- kehitys- ja innovaatio toiminnan strategiset päämäärät vuoteen 2015 mennessä on lisätä vaikutusalueensa hyvinvointia erinäisin asetetuina tavoittein. Saimaan ammattikorkeakoulun tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminta tukee erityisesti julkisen sektorin ja oman maakunnan toimialarakenteen muutosta sekä hyödyntää Venäjän lähialueen mahdollisuuksia. (SAIMIA b.)

Osa tavoitteista liittyy myös Venäjä-toimintaan, kuten toimivan yhteistyömallin kehittäminen strategisten kumppaneiden kanssa sekä aidon monialaisuuden kehittäminen tutkimus- kehitys- ja innovaatiohankkeissa ammattikorkeakoulun painoaloilla. (SAIMIA b.)

3. KANSAINVÄLISYYS, ERITYISALUEENA VENÄJÄ

Saimaan ammattikorkeakoulun kansainvälisenä ja strategisena päämääränä vuoteen 2015 on lisätä yhteiskuntaan, liiketoimintaan sekä kieleen ja kulttuuriin liittyvää osaamistaan Venäjä erityisalueena. Saimaan ammattikorkeakoululla on strategiset kumppanuudet valittuihin korkeakouluihin sekä Luoteis-Venäjällä toimiviin yrityksiin ja julkishallintoon. (SAIMIA b.)

Venäjän erityisalueen kehittämiskohteet ovat kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden sekä näitä edistävän toimintakulttuurin luominen osaksi ammattikorkeakoulun arkea. Lisäksi edistetään kaksoistutkintojen ja kansainvälisten strategisten kumppanien kanssa toteutetun opetusyhteistyön lisäämistä, tukea pieni- ja keskisuurten yritysten kansainvälistymistä ja kilpailukykyisen täydennyskoulutustarjonnan kehittämistä Venäjällä toimiville yrityksille. (SAIMIA b.)

Venäjän erityisalueen tavoitteena on vahvistaa henkilöstölle suunnattua kieli- ja kulttuurivalmennusta, lisätä kansainvälisen hanke-osaamisen koulutusta henkilöstölle sekä tiivistää yhteistyötä kansainvälistyvien ja ulkomaisien asiakkaiden palvelevien yritysten kanssa opiskelijaprojektien kautta. (SAIMIA b.)

Venäjän erityisalueen strategiset mittarit ovat mitata ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrää, mitata henkilöstö- ja opiskelijaliikkuvuutta, mitata kan-

sainvälisen hankkeiden osuutta hankkeista, mitata Venäjään liittyvien toimintojen osuutta kaikista kansainvälisestä toiminnasta sekä mitata henkilöstön kielitaitoa. (SAIMIA b.)

2.5 Yhteenveto

Venäjän tärkeys on kasvamassa vuosi vuodelta. Tämä näkyy niin Suomeen saapuvien turistien kuin myös maahanmuuttajienkin määrässä. Venäjän läheisyys lasketaan Saimaan ammattikorkeakoulun vahvuudeksi, sillä se erottaa Saimaan ammattikorkeakoulun monesta muusta ammattikorkeakoulusta Suomessa. Saimaan ammattikorkeakoulun strategiset kumppanuudet takaavat sen, että vahva yhteistyö luo kansainvälisen kuvan Saimaan ammattikorkeakoulusta.

Saimaan ammattikorkeakoulun yksi ehdottomista vahvuusalueista on vahva keskittyminen Venäjään, Venäjä-osaamiseen ja Venäjällä suoritettavaan harjoitteluun. Tämä näkyy opettajien tietotaidoissa. Keskittyminen kieleen ja kulttuuriin, yhteiskuntaan sekä liiketoimintaan ovat erityisvahvuuksia, mikä profiloi Saimaan ammattikorkeakoulun kansainväliseksi ammattikorkeakouluksi.

Saimaan ammattikorkeakoulujen opettajat hyödyntävät opittua Venäjä-osaamisen tietotaitojaan opetuksessaan. Venäjä-osaamisen nähdään silti karttuvan parhaiten Venäjällä, minkä vuoksi Saimaan ammattikorkeakoulun opettajat rohkaisevat opiskelijoitaan lähtemään Venäjälle opiskelijavaihtoon sekä työharjoitteluun.

3 Harjoittelu

Harjoittelu on yksi osa kokonaisuutta suoritettaessa ammattikorkeakouluopintoja.

Ammattitaitoa edistävän harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjautusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. (SAIMIA c.)

Harjoittelu on teoriaa ja käytäntöä yhdistävä tekijä, joka mahdollistaa opinnoissa hankitun osaamisen soveltamisen ja testaamisen sekä toimii pohjana oman osaamisen arviointiin ja itsensä kehittämiseen, mikä korostuu tämän päivän

työelämässä, jossa työnjohtotehtävät usein kuuluvat työntekijälle itselleen. (SAIMIA d.)

3.1 Yleistä Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelujaksosta

Harjoittelulla pyritään positiivisesti vaikuttamaan urakehitykseen suoritustason tehtävistä suunnittelu-, asiantuntija- ja esimiestehtäviin. Teoriaopintojen lomaan ajoittuva harjoittelu lisää myös opiskelumotivaatiota. (SAIMIA d.)

Harjoittelu on ohjattua, jonka määrä ja sisältö vaihtelevat koulutusaloittain. Harjoittelu voidaan suorittaa opintojen aikana harjoittelujaksoilla sekä muina mahdollisesti määrittelemänä ajankohtina. (SAIMIA c.)

Ennen opiskelua hankittua työkokemusta ei hyväksytä harjoitteluksi. Harjoittelun suorittamista varten on sille varattu erillinen jakso. (SAIMIA d.)

Ensiksi suoritetaan perusharjoittelu, joka on 15 opintopisteen arvoinen. Ammatinharjoittelu suoritetaan perusharjoittelun jälkeen seuraavana kesänä tai siihen varatulla jaksolla. Harjoittelujen tulee koostua kahdesta erillisestä työsuhteesta. (SAIMIA d.)

Yhdestä harjoitteluviikosta opiskelijalle kertyy 1,5 opintopistettä. Harjoitteluviikko muodostuu viidestä työpäivästä, jossa työtä on oltava vähintään seitsemän tuntia päivässä. Vuorotyöstä ei opintopisteitä kerry sen enempää kuin normaalista päivätyöstä. (SAIMIA d.)

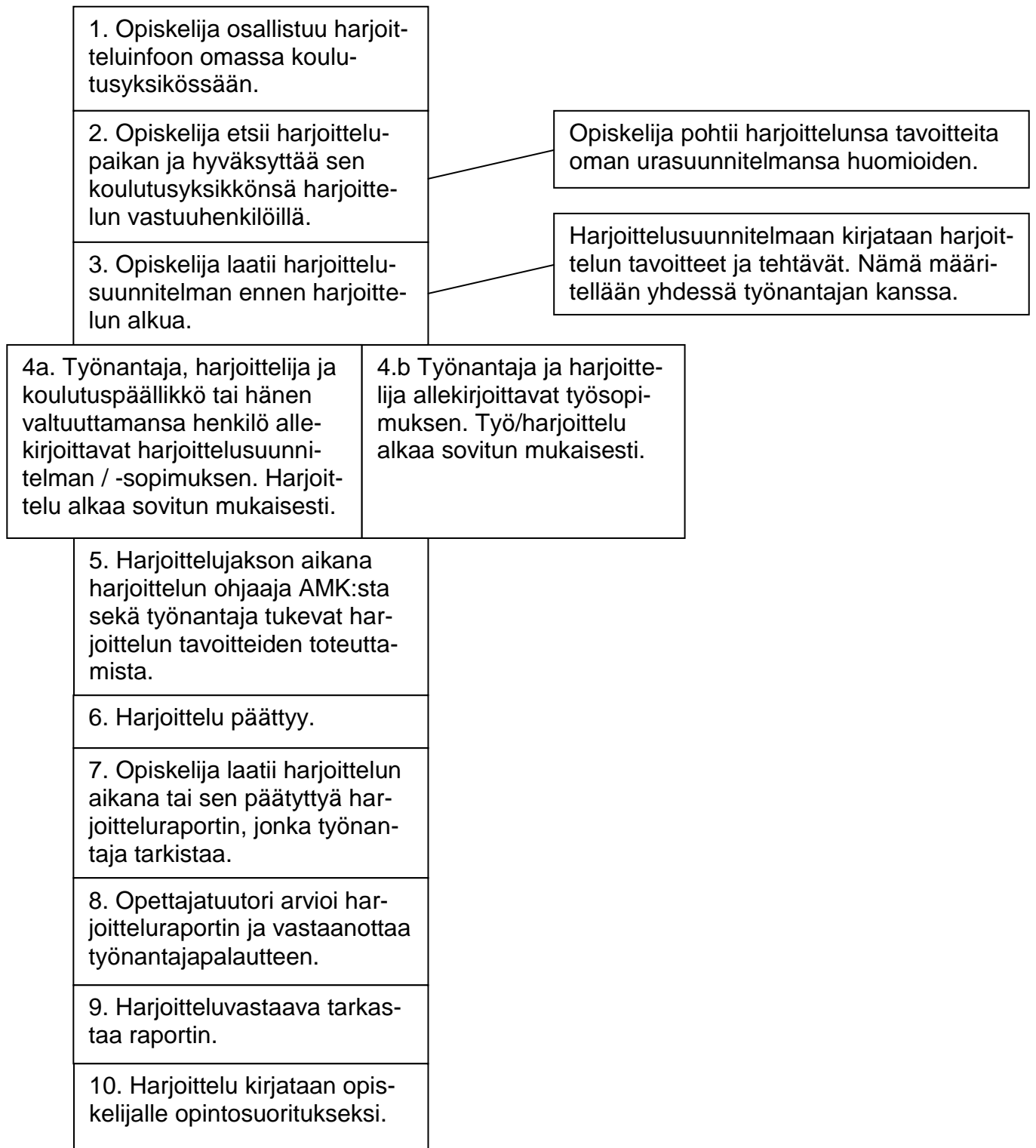
Opiskelijaa ohjaa Saimaan ammattikorkeakoulun sekä harjoittelupaikan nimittänyt henkilö harjoittelun aikana. Ohjausta antavat myös Saimaan ammattikorkeakoulun kansainvälinen toimisto ja koulutuspäällikkö. (SAIMIA d.)

Harjoittelun raportointi sisältyy opintopisteisiin varsinaisen työskentelyn lisäksi. Raportoinnin katsotaan olevan yhteenvedo toteutuneesta harjoittelusta. (SAIMIA d.)

3.2 Harjoittelun vaiheet

Ulkomailla suoritettava harjoittelu suoritetaan samoin edellytyksin kuin kotimaassa. Ulkomailla suoritettavaan harjoitteluun on mahdollista sisällyttää matka- ja/tai palkkatukea opetusministeriön rahoituksen puitteissa. (SAIMIA d.)

Saimaan ammattikorkeakoulu on julkaissut omilla sivuillaan harjoitteluprosessin kuvauksen. Tämä prosessi kuvaa askel askeleelta työharjoittelun alkua, sen vaiheita sekä loppua. Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelun vaiheet on esitetty seuraavalla sivulla olevassa kuvassa. Kuvan, Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelun vaiheet, on selkeytetty, purkamalla kuva lauseiksi.

Kuva 2. Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelun vaiheet. (SAMIA e.)

Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelun eri vaiheiden prosessi on selitetty seuraavalla sivulla aikajärjestyksessä.

Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelun prosessissa otetaan huomioon harjoittelun varhainen alku, missä opiskelija aluksi osallistuu harjoitteluinfoon omassa koulutusyksikössään. Harjoitteluinfon jälkeen opiskelija ryhtyy omatoimisesti etsimään harjoittelupaikkaa ja hyväksyttää sen oman koulutusyksikkönsä harjoittelun vastuuhenkilöillä. Tässä vaiheessa opiskelijan tulee pohtia harjoittelunsa tavoitteita oman urasuunnitelmaansa huomioiden.

Opiskelija ryhtyy laatimaan harjoittelusuunnitelmaa ennen harjoittelun alkua. Suunnitelmaan kirjataan harjoittelun tavoitteet ja tehtävät, jotka määritellään yhdessä työnantajan kanssa.

Seuraavaksi on mahdollista toimia kahdella eri tavalla. Ensimmäisessä menettelytavassa työnantaja, harjoittelija ja koulutuspäällikkö tai hänen valtuuttamansa henkilö allekirjoittavat harjoittelusuunnitelman tai –sopimuksen. Toisessa menettelytavassa työnantaja ja harjoittelija allekirjoittavat työsopimuksen. Kummassakin tapauksessa työ tai harjoittelu alkaa sovitun mukaisesti.

Harjoittelujakson aikana Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelua ohjaava opettaja sekä työnantaja tukevat tavoitteiden toteuttamista. Tapauskohtaisesti ohjaaja Saimaan ammattikorkeakoulusta voi sopia tapaamisia työnantajan sekä harjoittelijan kanssa tiettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Opiskelija laatii joko harjoittelun aikana tai sen päätyttyä harjoitteluraportin, jonka työnantaja tarkistaa. Tämän jälkeen ohjaava opettaja arvioi harjoitteluraportin ja vastaanottaa työnantajapalautteen.

Harjoitteluvastaava tarkastaa raportin, jonka jälkeen harjoittelu kirjataan opiskelijalle opintosuoritukseksi.

3.3 Harjoittelun rahoitus

Harjoittelijat saavat ulkomailla harjoittelua varten opintotukea sekä mahdollisesti muuta tukea, kuten esimerkiksi Saimaan ammattikorkeakoulun tukea, William ja Ester Otsakorven säätiön tukea, Erasmus-, Nordplus- tai FIRST–apurahaa. Opiskelijan on kuitenkin varauduttava rahoittamaan ulkomaanjaksoa myös itse. (SAIMIA f.)

Saimaan ammattikorkeakoulun kansainvälinen toimisto tukee Venäjä-harjoitteluun lähteviä opiskelijoita 400 eurolla kuukaudessa. (SAIMIA g.)

Kansaneläkelaitos (KELA) myöntää opintorahaa, joka on valtion maksama kuukausittainen avustus. Opintorahan myöntämisen edellytykset ovat samat kuin opintotuessa. Opintorahaa voi saada vain opiskelukuukausilta. Opintotukea voi saada, mikäli opiskelee päätoimisesti, ja opiskelijalla on oikeus kesäopintotukeen. Opintotukea voi saada myös työharjoittelujaksosta. (KELA.)

Kesäopintotukea myönnetään, jos opiskelija suorittaa tutkintoonsa kuuluvia opintoja kesällä päätoimisesti. Kesääjaksi määritellään yleensä kesä-, heinä- ja elokuu, mikäli kesäkuukaudet eivät kuulu lukuvuoden normaaliin opiskeluajkaan. Työssäoppimisen tai harjoittelun perusteella maksettava palkka tai oppilaitoksen maksama apuraha ei ole este opintorahan myöntämisessä 1.8.2011 lukien. (KELA.)

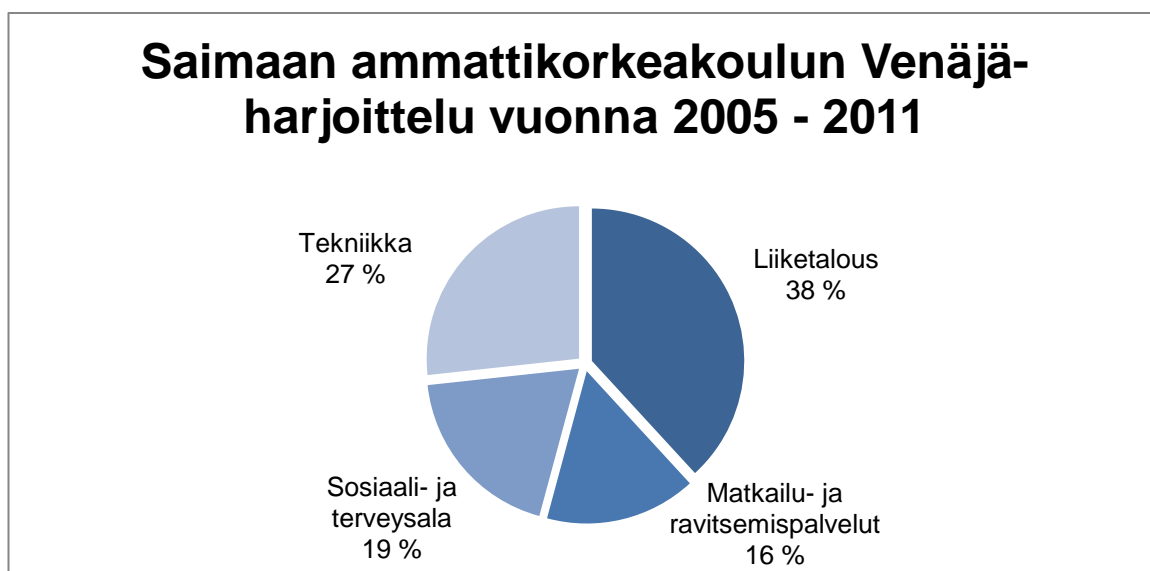
William ja Ester Otsakorven säätiö tukee ja edistää muun muassa Etelä-Karjalan kuntien alueella koulutusta ja yritystukea. Säätiö myöntää muun muassa ammattikorkeakoulussa opiskelevien suomen kansalaisille ulkomailla tapahtuvaan harjoitteluun apurahaa. (William ja Ester Otsakorven Säätiö.)

3.4 Venäjä-harjoittelun nykytila ja kehitys

Tässä opinnäytetyössä Venäjä-harjoittelua tutkitaan vertaamalla liiketalouden Venäjä-harjoittelun määrää Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun kokonaismäärään vuosina 2005 – 2011, liiketalouden Venäjä-harjoittelun kehitystä vuosina 2005 – 2010, liiketalouden Venäjä-harjoittelun kehitystä vertaamalla Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun kokonaismäärän kehitykseen vuosina 2005 – 2010 sekä kuinka monen työharjoittelijan työsuhde kesti tai tulee kestämään kolme kuukautta ja/tai enemmän vuosina 2005 – 2011.

Vuoden 2011 listatut harjoittelijat ovat Saimaan ammattikorkeakoulun Kansainvälisen toimiston tietokantaan ennen 28.5.2011 lisättyjä harjoittelijoita. Kansainväliseltä toimistolta pyydettiin lista opiskelijoista, jotka suorittivat Venäjä-harjoittelunsa ajalla 2005 - 28.5.2011. (Saimia g.) Kyseinen lista on tarkoitettu käytettäväksi vain tässä opinnäytetyössä. Tässä tutkimuksessa pyritään keskit-

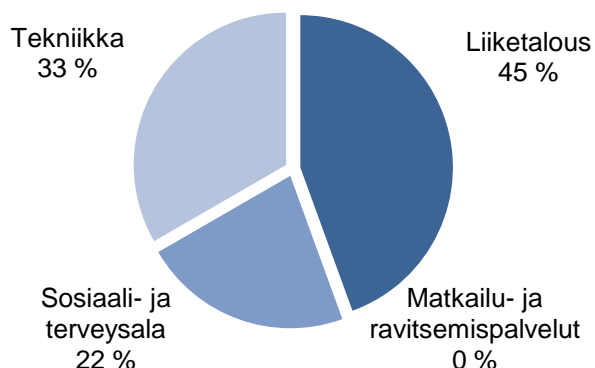
tymään Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusalaan liittyviin tilastoihin. Mikäli Venäjä-harjoittelu jatkui vuoden vaihteen yli, laskettiin se hyväksi kummallekin vuodelle. Tapauksia oli tilastoissa vain yksi, vuosina 2010 – 2011.

Kuvio 1. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelu vuonna 2005 – 2011.

Yhteensä Venäjä-harjoittelijoita on ollut vuosina 2005 – 2011 Kansainvälisen toimiston julkaiseman henkilökohtaisen tiedonannon mukaan kaikkiaan 131. Näistä 50 (38 %) on liiketalouden opiskelijoita. Muita Venäjä-harjoittelijoita on suuruusjärjestyksessä tekniikan koulutusosalalla 35 (27 %), sosiaali- ja terveysalalla 25 (19%), matkailu- ja ravitsemusalalla 21 (16 %) Venäjä-harjoittelijaa. (SAIMIA g.)

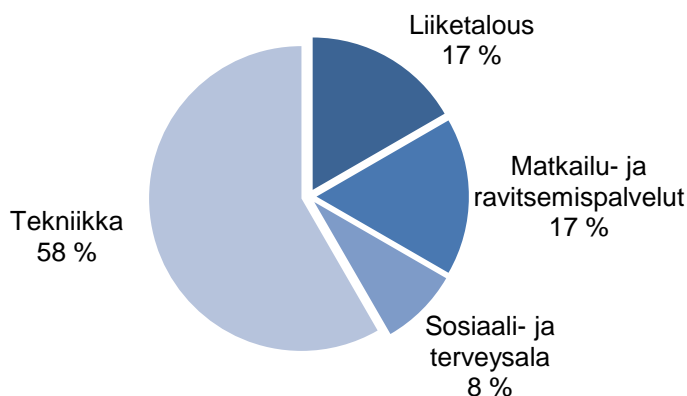
Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2005

Kuvio 2. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2005.

Vuonna 2005 Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelijoita oli yhteensä yhdeksän, joista neljä (44 %) oli liiketalouden koulutusosalta. Työsuhde kesti yli kolme kuukautta kahdella liiketalouden Venäjä-harjoittelijoista. (SAIMIA g.)

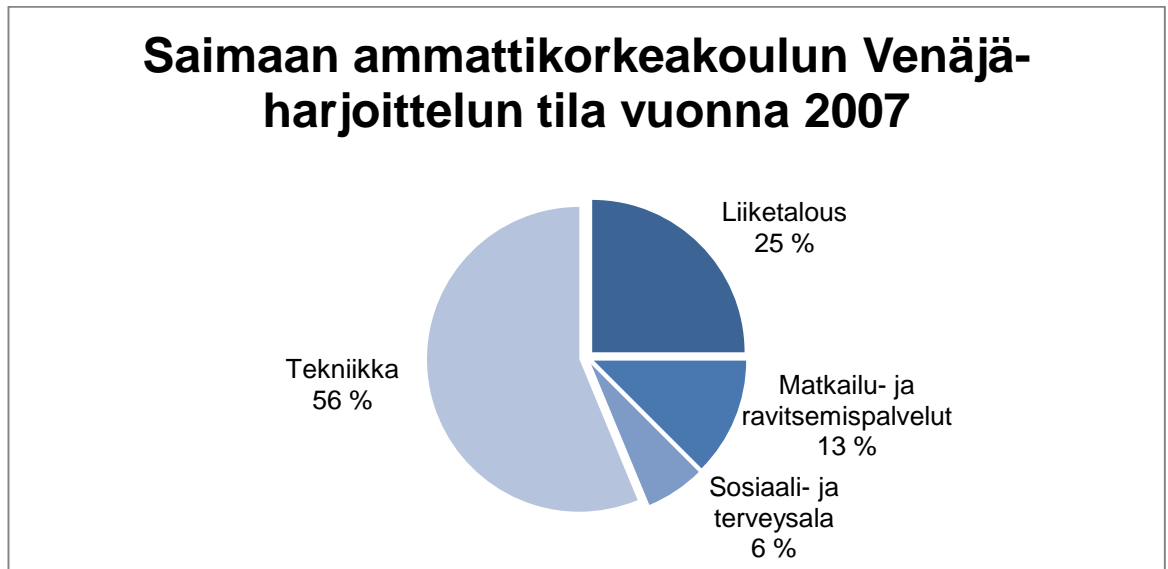
Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2006

Kuvio 3. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2006.

Vuonna 2006 Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelijoita oli yhteensä 12, joista kaksi liiketalouden koulutusosalta. Näiden Venäjä-harjoittelijoiden määrä laski puolella edellisvuoteen verrattuna. Kokonaisuudessaan Venäjä-

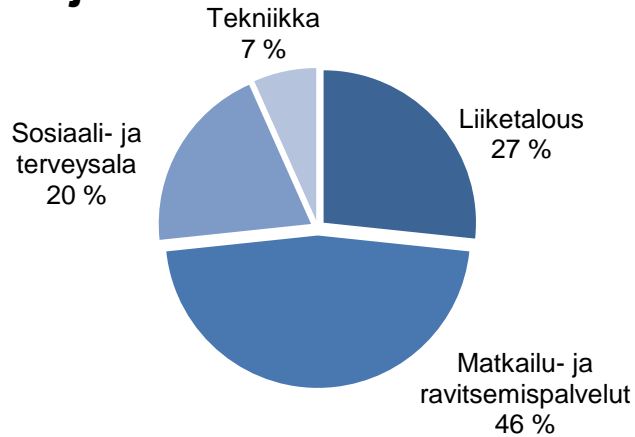
harjoittelijoiden määrä kasvoi kolmanneksella edellisvuoteen verrattuna. Työ-suhde ei kestänyt kummallakaan harjoittelijalla yli kolmea kuukautta. (SAIMIA g.)

Kuvio 4. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2007.

Vuonna 2007 Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelijoita oli yhteensä 16, joista neljä (25 %) oli liiketalouden koulutusosalta. Venäjä-harjoittelijoiden määrä kaksinkertaistui edellisvuoteen verrattuna. Kokonaisuudessaan Venäjä-harjoittelijoiden määrä kasvoi kolmanneksella edellisvuoteen verrattuna. Työ-suhde kesti vain kahdella harjoittelijalla yli kolme kuukautta. (SAIMIA g.)

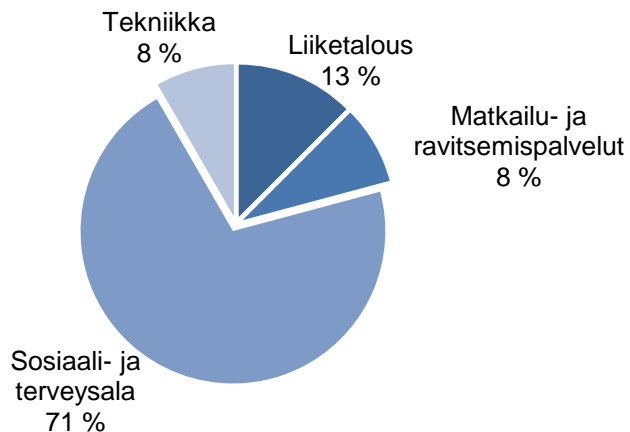
Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2008

Kuvio 5. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2008.

Vuonna 2008 Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelijoita oli yhteensä 15, joista neljä (27 %) oli liiketalouden koulutusosalta. Venäjä-harjoittelijoiden määrä pysyi samana edellisvuoteen verrattuna. Kokonaisuudessaan Venäjä-harjoittelijoiden määrä laski hieman (6 %) edellisvuoteen verrattuna. Työsuhde kesti kaikilla harjoittelijoilla alle kolme kuukautta. (SAIMIA g.)

Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2009

Kuvio 6. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2009.

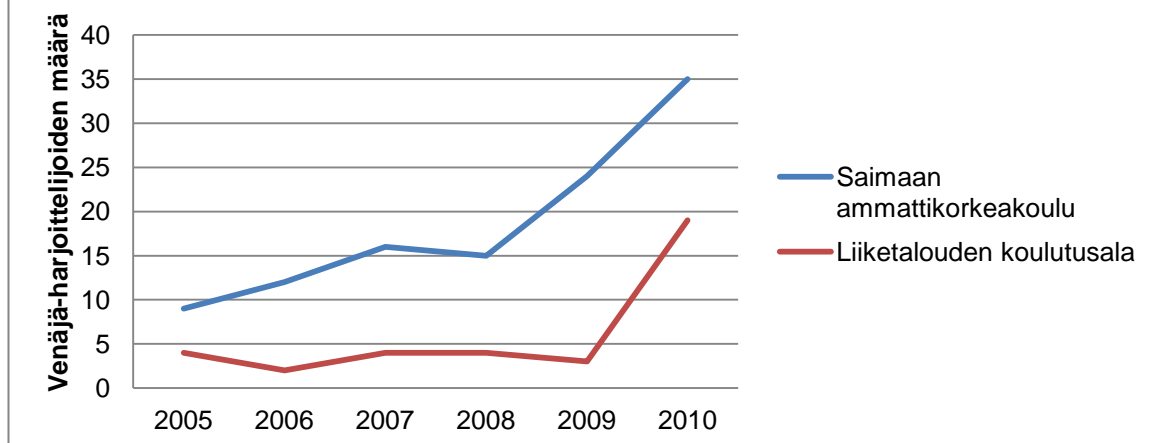
Vuonna 2009 Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelijoita oli yhteensä 24, joista kolme (13 %) oli liiketalouden koulutusosalta. Näiden Venäjä-harjoittelijoiden määrä laski neljänneksellä edellisvuoteen verrattuna. Kokonaisuudessaan Venäjä-harjoittelijoiden määrä lisääntyi yli puolella edellisvuoteen verrattuna. Työsuhde kesti kahdella harjoittelijalla yli kolme kuukautta. (SAIMIA g.)

Kuvio 7. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2010.

Vuonna 2010 Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelijoita oli yhteensä 35, joista 19 (54 %) oli liiketalouden koulutusosalta. Venäjä-harjoittelijoiden määrä nousi yli kuusinkertaiseksi (533 %) edellisvuoteen verrattuna. Kokonaisuudessaan Venäjä-harjoittelijoiden määrä lisääntyi vajaalla puolella (46 %) edellisvuoteen verrattuna. Työsuhde kesti 15 harjoittelijalla (79 %) yli kolme kuukautta. (SAIMIA g.)

Venäjä-harjoittelun kasvu Saimaan ammattikorkeakoulussa ja liiketalouden koulutusosalalla vuosina 2005-2010

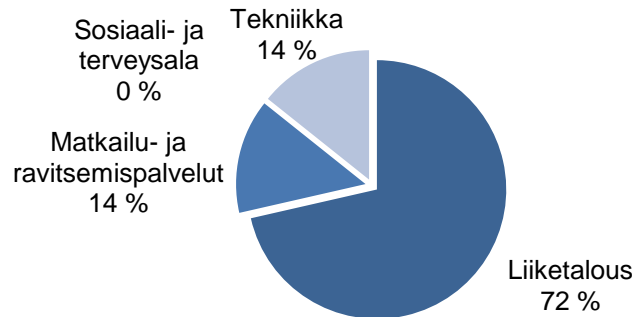

Kuvio 8. Venäjä-harjoittelun kasvu Saimaan ammattikorkeakoulussa ja liiketalouden koulutusosalalla vuosina 2005 – 2010.

Kasvu on ollut suurta verrattaessa vuoden 2005 ja vuoden 2010 Venäjä-harjoittelua. Kasvu on ollut näiden vuosien aikana lähes nelinkertainen (289 %). Tasaista kasvua on ilmennyt vuosittain paitsi vuonna 2008. Suurin kasvu kohdistui vuosille 2009 ja 2010. (SAIMIA g.)

Liiketalouden koulutusosalalla kasvu on ollut lähes viisinkertainen (375 %) verrattaessa vuotta 2005 ja vuotta 2010. Kasvu tosin on ollut kohtalaista tai jopa huononevaa vuosina 2005 – 2009, mutta vuonna 2010 Venäjä-harjoittelun suosio kasvoi radikaalisti. Myös työsuhteiden kesto kasvoi liiketalouden koulutusalan harjoittelijoilla. (SAIMIA g.)

Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2011 (28.5.2011 asti)

Kuvio 9. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2011 (28.5.2011 asti) .

Vuonna 2011 näyttää siltä, että kasvu jatkuu liiketalouden koulutusosalalla, mutta vähentyy Saimaan ammattikorkeakoulussa kokonaismääräisesti. Kaikki 14 harjoittelijaa liiketalouden koulutusohjelmasta ovat solmineet työsuhteensa yli kolmeksi kuukaudeksi. Tilastot ovat vuoden 2011 ensimmäiseltä puolivuotiselta jaksolta. (SAIMIA g.)

3.5 Yhteenveto

Venäjä-osaamisen tarve Saimaan ammattikorkeakoulussa on selvässä kasvussa. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-strategia on tehostanut harjoittelijoiden lähtöä Venäjälle. Lisäksi Saimaan ammattikorkeakoulun venäjä-kurssien ja muiden ohjelmien tarjonta sekä Venäjän markkinointi on ollut kovasti kasvussa, mikä vaikuttaa vastaavasti Venäjä-harjoittelun kasvuun.

Harjoittelua pidetään ammattikorkeakouluissa erittäin tärkeänä työelämän kokemuksen hankintamenetelmänä ja tulevaisuuden työelämän uran luomisessa. Tämän vuoksi harjoitteluun keskitytään hyvin paljon Saimaan ammattikorkeakoulussa. Venäjään keskittyminen on osa-alue, joka erottaa Saimaan ammattikorkeakoulun muista ammattikorkeakouluista.

Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun määrä on lisääntynyt vuodesta 2005 merkittävästi. Kehitys näyttäisi jatkuvan samansuuntaisesti. Luvut heijastavat sitä, mitä Saimaan ammattikorkeakoulu edistää strategiassaan, tarkoituksenaan lisätä Venäjä-harjoittelijoiden määrää. Tämä antaa Saimaan ammattikorkeakoululle huomattavan strategisen edun tulevaisuudessa. Venäjä-harjoittelun tärkeys näyttää kasvavan tulevaisuudessakin, koska kysyntä Venäjän-markkinoiden asiantuntijoista kasvaa.

4 Venäjän työvoimaa säätelevät säädökset

Tässä luvussa arvioidaan opinnäytetyön kannalta oleellisimpia Venäjän työvoimaa sääteleviä säädöksiä. Lukija tutustutetaan Venäjän työvoimaa sääteleviin säädöksiin, jotka kuvaavat niiden tämänhetkistä tilannetta. Sen jälkeen keskitytään itse prosessiin viisumin hankinnasta harjoittelupaikan vastaanottamiseen.

Tarkoituksena on myös verrata kahta erilaista tilannetta, jotka liittyvät harjoittelupaikan vastaanottoon. Ensimmäisessä tilanteessa harjoittelija hankkii työviisumin. Toisessa tilanteessa harjoittelijalla on kaksoiskansalaisuus.

4.1 Yleistä

Tänä päivänä hyvin moni yritys kutsuu ulkomaalaisia työntekijöitä töihin Venäjälle. Yhtenä syynä tähän saattaa olla yrityksen tarve kapean alan asiantuntijasta, joita Venäjältä ei vielä löydy. (TopTalent 2010.)

Venäjän lain mukaan jokaisella ulkomaalaisella on oikeus työskennellä Venäjän alueella. Työntekijällä on velvollisuus maksaa veroja valtiolle. Tällä hetkellä ulkomaalaisen työntekijän työllistämisen prosessi on monimutkainen. Sen selvittämiseen tarvitaan paljon aikaa sekä erilaisia asiakirjoja ja lupia. (TopTalent 2010.)

Venäjällä työskentelevät suomalaiset ovat yleensä niin sanottuja lähetettyjä työntekijöitä. Venäjä on asettanut yrityksille määrälliset lupakiintiöt ulkomaisten työntekijöiden palkkaamiseksi. Näistä lupakiintiöistä päättävät Venäjän maahanmuuttoviranomaiset vuosittain. (CIMO.)

Työnhakuprosessi saattaa olla monille hyvin vaikeata, ja prosessi saattaa kestää hyvinkin pitkään. Tämän vuoksi yritykset, jotka haluavat palkata ulkomaalaisia työntekijöitä, kääntyvätkin konsultointiyrityksien puoleen. Konsultointiyritykset voivat olla joko venäläisiä tai ulkomaalaisia. (Pratos 2010.)

Ulkomaalaisen työntekijän suorittama luvaton työnteko Venäjällä voi johtaa sakkoihin tai jopa maasta poistamiseen. (CIMO.)

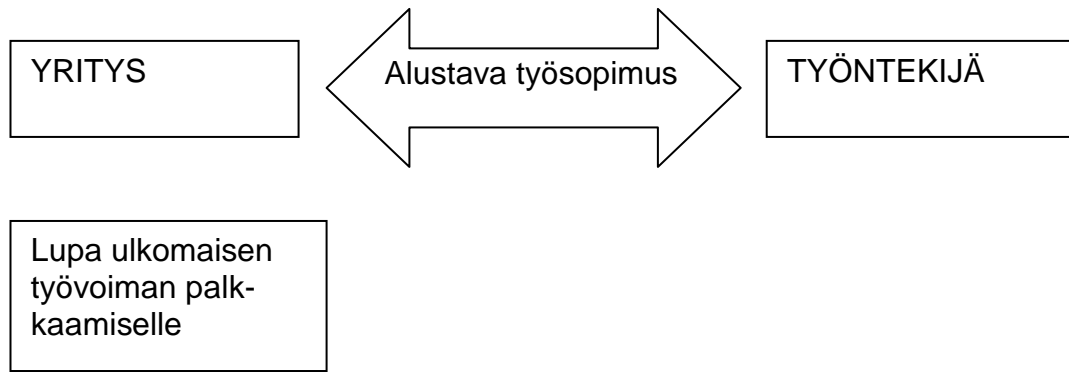
Ulkomaalaisen henkilön työntekoa sääteleviä lakeja ovat Ulkomaalaislaki (Federal'nyi zakon o pravovom polozhenii inostrannyh grazhdan v Rossiiskoi Federatsii) sekä Presidentin asetus ulkomaisen työvoiman käytöstä Venäjällä (Ukaz prezidenta o privlichenii i ispol'zovanii v Rossiiskoi Federatsii inostrannoi rabochei cily). (CIMO.)

4.2 Harjoitteluprosessin eteneminen viisumin hankintaprosessin näkökulmasta

Seuraavaksi käsitellään prosessia, jossa yritys hankkii harjoittelijalle työluvan. Oletuksena on, että harjoittelija tarvitsee Venäjälle viisumin, jota varten on annettava työ lupa ja saatava siihen myönteinen lausunto. Prosessi eroaa byrokraattisesti paljon verrattuna kaksoiskansalaisten työluvan saantiin.

4.2.1 Lupa ulkomaisen työvoiman palkkaamiselle

Työnantaja voi kutsua ulkomaisen työntekijän töihin Venäjälle, mutta ennen sitä hänen on saatava lupa palkata ulkomainen työntekijä. Lupaa haettaessa on ilmoitettava tarkasti syyt, miksi kyseessä olevaan työsuhteeseen ei sovi venäläinen työntekijä. Luvan saanti kestää arvioilta noin 30 päivää. (Pratos 2010.)

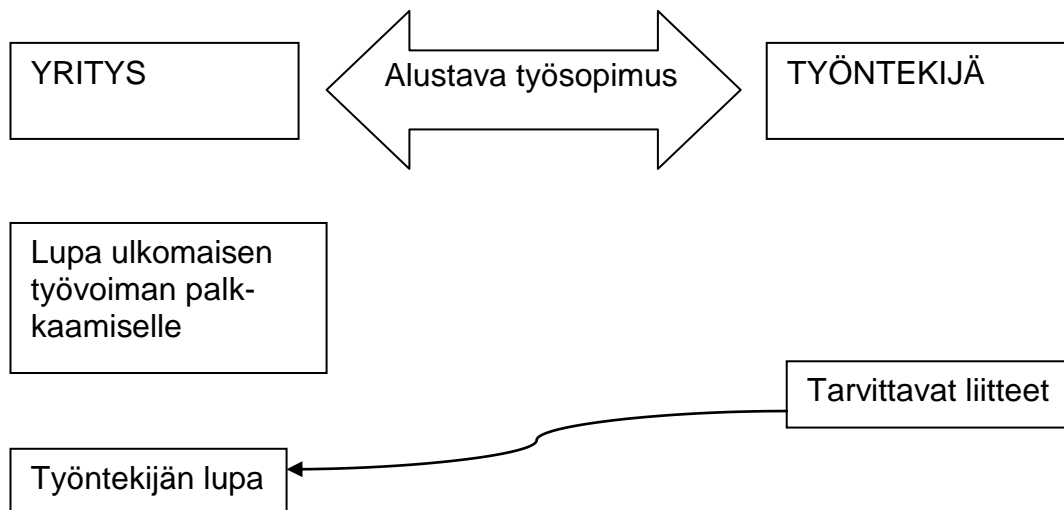
Kuva 3. Ulkomaisen työvoiman palkkaamisprosessi (työnantajan ja työntekijän velvollisuudet).

Yllä olevassa kuvassa kuvataan työnantajan ja työntekijän kannalta se prosessi, jossa työntekijä ja työnantaja ovat tehneet alustavan työsopimuksen. Tämän jälkeen yritys valmistele loppuun ulkomaisen työvoiman palkkaamiselle.

4.2.2 Työluvan laatiminen

Saatuaan luvan ulkomaisen työvoiman palkkaamiseksi yritys hakee työlupaa ulkomaalaiselle työntekijälle tiettyyn työtehtävään. Luvan myöntämiseen voi kulua kuukausia. Työlupa myönnetään vain vuodeksi kerrallaan, minkä jälkeen annetaan uutta lupaa. (CIMO.)

Venäjä myöntää luvan työviisumia varten enintään vuodeksi kerrallaan. Jokaista aluetta varten on annettava oma lupa. (CIMO.)

Kuva 4. Ulkomaisen työvoiman palkkaamiseen liittyvä lupaprosessi (työnantajan ja työntekijän velvollisuudet).

Yllä osoitetussa kuvassa on esitetty prosessin eteneminen sen jälkeen, kun yritys on saanut luvan ulkomaalaiselle työntekijälle tiettyyn työtehtävään. Työntekijä toimittaa tarvittavat liitteet työnantajalle, minkä jälkeen työnantaja hakee työviisumia.

4.2.3 Työviisumi

Kutsun myöntää Venäjän vastaavaan alueen sisäasiainministeriön maahanmuuttovirasto (UFMS). Sisäasiainministeriön maahanmuuttovirastossa akkreditoituidut yritykset ovat oikeutettuja hakemaan viisumikutsut työntekijöilleen. Yritykselle myönnetään viisumikutsu asiakirjojen perusteella. Tämän perusteella Venäjän suurlähetystö Suomessa voi myöntää maahantuloviisumin työntekijälle. (Venäjän sisäasiainministeriön maahanmuuttovirasto 2010.)

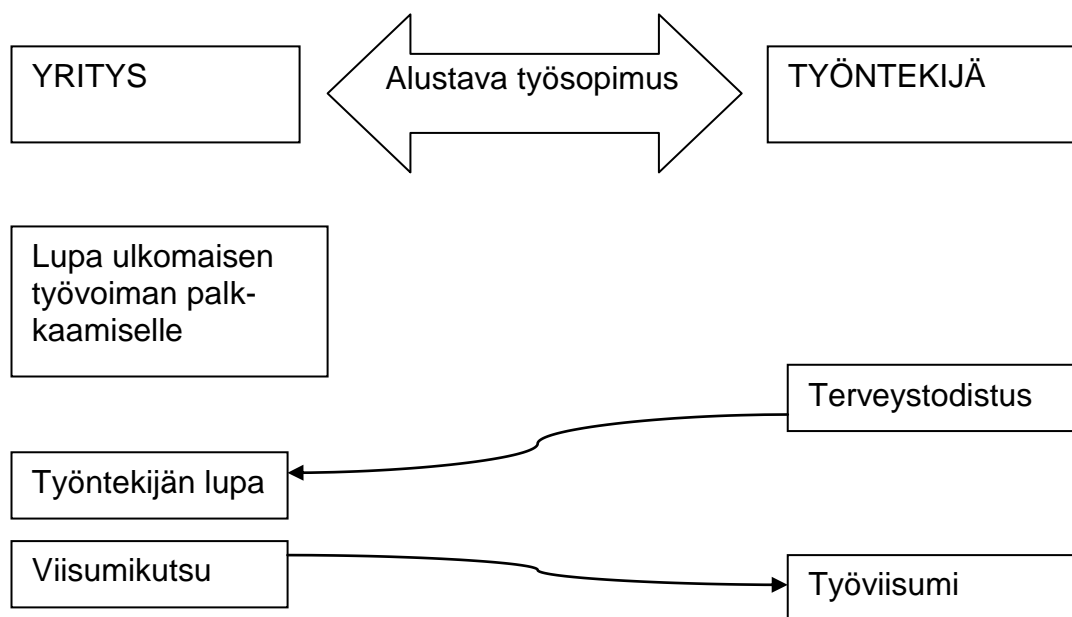
4.2.4 Kutsu työviisumia varten

Yritys voi hakea työntekijälleen virallisen kutsun viisumia varten, kun ulkomaalainen työntekijä on saanut työluvan. Jokaista työntekijää kohden työnantaja anoo lupaa ulkomaisen työvoiman käyttöön. Maahantulokutsun voimassaoloaika on enintään 90 päivää. Matkan tarkoituksiksi on kutsussa esitettävä "Palkattu työntekijä", minkä pitää lukea myös viisumissa. (Pratos 2010.)

Kutsun täytyy olla virallinen asiakirja, josta käy ilmi kyseisen henkilön suku- ja etunimet, syntymäaika ja paikka, kutsujan (organisaatio) nimi sekä voimassaoloaika ja viisumin tyyppi. Kutsussa tulee olla kutsun numero, viranomaisen allekirjoitus ja leima. (Pratos 2010.)

4.2.5 Työluvan myöntäminen

Saatuana työluvan työntekijä tekee hakemuksen työviisumin saamiseksi. Hakemus tarvittavine liitteineen jätetään Venäjän suurlähetystöön Suomessa. Aluksi hakijalle myönnetään kolmen kuukauden (90 vrk) maahantuloviisumi (kertaviisumi). Venäjälle saavuttua kertaviisumi muutetaan rekisteröitymisen yhteydessä monikertaviisumiksi. (CIMO.)

Kuva 5. Ulkomaisen työvoiman palkkaamiseen liittyvä prosessi (työnantajan ja työntekijän velvollisuudet).

Yllä osoitetussa kuvassa on esitetty prosessin eteneminen päätösvaiheeseen, jossa työntekijälle on myönnetty työviisumi työnantajan hakemuksen perusteella.

4.3 Harjoitteluprosessin eteneminen ilman viisumihankintaprosessia

Seuraavaksi käsitellään harjoittelijat, jotka Venäjälle työharjoitteluun lähtiessään eivät tarvitse viisumia. Nämä henkilöt ovat pääasiassa kaksoiskansalaisia, joiden kansalaisuuksista toinen on Venäjän kansalaisuus. Byrokratia on vähäisempää, kun työluva laaditaan henkilölle, jolla on kaksoiskansalaisuus.

4.3.1 Työluvan laatiminen ulkomaalaiselle henkilölle ilman viisumia

Työluvan hakemuksen anovalta ulkomaalaiselta henkilöltä, joka on saapunut Venäjälle ilman viisumia, ei vaadita työluvan hakemiseen viisumia tai kopiota siitä. Tähän riittää vain Venäjän tunnustama virallinen asiakirja, josta käy ilmi henkilön henkilötunnus. Lisäksi henkilö tarvitsee maahantulokortin sekä kuitenkin työluvan hakemisprosessin maksusta Venäjän valtiolle. Henkilöllä on kymmenen päivää aikaa hoitaa kaikki tarvittavat luvat. (Venäjän sisäasiainministeriön maahanmuuttovirasto 2010.)

4.3.2 Työluvan myöntäminen ulkomaalaiselle henkilölle ilman viisumia

Työluva myönnetään ulkomaalaiselle henkilölle hänen esitettyään henkilötodistuksen, joka on Venäjän federaation tunnustama. Henkilö on veloitettu työskentelemään Venäjän Federaation asianomaisella alueella. (Venäjän sisäasiainministeriön maahanmuuttovirasto 2010.)

Henkilön on toimitettava 30 päivän sisällä kaikki tarvittavat tartuntatauteja koskevat dokumentit Venäjän Ulkoasiainministeriöön, mikäli työsuhteen kesto on yli 90 päivää. Työluva peruutetaan, mikäli tarvittavia asiakirjoja ei toimiteta ajoissa. (Venäjän sisäasiainministeriön maahanmuuttovirasto 2010.)

4.4 Yhteenveto

Venäjän työvoimaa säätelevissä säädöksissä on paljon huomioon otettavia asioita. Monet asiat vaativat paljon aikaa selvityksiä varten ja ne ovat byrokraattisesti haastavia hoitaa. Suomalaiset Venäjällä toimivat yritykset jättävätkin työviisuminsa pääasiassa suomalaisten tai venäläisten konsultointiyritysten hoidettavaksi. Henkilöt, joilla on kaksoiskansalaisuus (tässä tapauksessa Suomen ja

Venäjän kansalaisuuden), pystyvät hoitamaan työlupansa ilman samanlaista byrokratiaa.

5 Venäjä-osaaminen

Venäjä-osaaminen on suomen kielessä uusi käsite, joka ei ole ollut käytössä kuin muutamia vuosia. (Kaisto.) Tässä osiossa tarkastellaan Venäjä-osaamisen historiaa sekä yleistä tietoa kyseisestä aiheesta, mitä Venäjä-osaaminen käsittää, tutkitaan käsitettä Venäjä-osaajaa ja miten se esiintyy Suomessa sekä kuinka Venäjä-osaavuus yhdistetään osaksi kansainvälistä toimintaympäristöä

5.1 Johdanto

Venäjä-osaamisen käsite ilmaantui Neuvostoliiton hajottua 1990-luvun käännteessä kielenkäyttöömme. Muutoksien jälkeen, kun Venäjä siirtyi valtakunnallisella tasolla uuteen yhteiskuntajärjestelmään, ilmestyi huoli Venäjä-osaamisen ja Venäjä-osaajien riittämättömyydestä sekä puutteesta. Venäjä-osaajan merkitys on entisestään korostunut viime vuosikymmenen ajan. (Kaisto.)

Eri ministeriöiden strategioissa sekä hallitusohjelmassa on otettu yhdeksi puheenaiheeksi Venäjä-osaaminen sekä –yhteistyö. Hallitusohjelman yksi tavoite onkin huolehtia suomalaisesta Venäjä-osaamisesta. Ulkoasiainministeriön julkaiseman Venäjä-toimintaohjelman pohjalta valtionhallinnon keskuudessa laaditaan Suomelle oma Venäjä-strategia. Venäjä-osaaminen käsitteenä on hyvin abstrakti, ja se on saavuttanut suuren painoarvon Suomessa. Vasta viime vuosien aikana on nostettu esille kysymys siitä, miksi tämä käsite on olemassa tai mitä se käytännössä edes tarkoittaa. (Kaisto.)

Tutkittua tietoa ei ole siitä, miten Venäjä-osaamisen käsite ilmestyi kielenkäyttöömme. Suomessa ei ollut käsitettä Neuvostoliitto-osaamisesta Neuvostoajana, mistä voi päätellä, että Venäjä-osaamisen käsite syntyi kielenkäyttöömme 1990-luvun puolivälissä, kun Neuvostoajan säädellystä kanssakäymisestä sekä kaupankäynnistä siirryttiinkin venäläiseen markkinatalouteen ja demokratiaan. Venäjän vapautuneet markkinat puolestaan aiheuttivat sen, että suomalaiset

joutuivat kilpailutilanteeseen muiden länsimaisten yritysten kanssa. Tästä syntyi yrityspuolelle tarve Venäjä-osaamisesta. (Kaisto.)

5.2 Venäjä-osaaja

Tarve Venäjä-osaamisesta on muuttunut paljon sitten 1950 - 1980 -luvun niin sanotusta clearing-kaupan ajoista. Neuvostoliiton aikaiset Venäjä-osaajat olivat koulutustaustaltaan lähinnä filologeja, toisin kuin nykyään kaupallisen koulutuksen saaneet henkilöt. (Kaisto.)

Puhuttaessa Venäjä-osaavuudesta herää väistämättä kysymys siitä, voiko niin sanottu Venäjä-osaaja olla ammatti. Viime aikoina Venäjä-osaavuus on julkisessa keskustelussa mielletty joko ammattitaitoa tukevaksi erityistaidoiksi taikka sitten rinnastettu itse ammattiin. Venäjä-osaajia palkataan yrityksiin, valtion tehtäviin tai aluekehitystyöhön. Useimmiten tämä käsite rinnastetaan silti erikoistaitoon, jota sitten yhdistetään muuhun osaamiseen omalla alalla. (Kaisto.)

5.3 Venäjä-osaaminen

Venäjä-osaamisesta on monta eri mielipidettä ja näkökulmaa, mitä se sisältää. Venäjä-osaamista pidetään muun muassa tietovarantona, joka syntyy Venäjään maana, valtiona, yhteiskuntana, kulttuurina tai kielenä kohdistuvasta tutkimuksesta ja siihen perustuvasta koulutuksesta. Jotkut näkevät Venäjä-osaamisen koostuvan kahdesta asiasta: ymmärtämisestä ja aktiivisuudesta. Ymmärryksellä ei tarkoiteta sitä, että Venäjä tulisi tuntea syvällisesti, vaan että Venäjään voitaisiin osata suhtautua maana muiden joukossa. Aktiivisuudella taas tarkoitetaan kykyä ja uskallusta toimia Venäjän ja venäläisten kanssa. Tämä olisi tarpeellista yhtä hyvin valtion johtaville virkamiehille kuin muulle kansalle. Jotkut taas sisällyttäisivät Venäjä-osaamiseen kolme asiaa: kielitaito, toimintaympäristön hallinta ja liiketoiminnan operatiivisen osaamisen. (Kaisto.)

Professori Jukka-Pekka Bergman Lappeenrannan teknillisen yliopistosta pitää Venäjä-osaamista tekemisenä ja kanssakäymisenä Venäläisten kanssa. Lisäksi hän pitää sitä tietämisenä Venäjästä maana, tietoa yhteiskunnasta, kulttuurista ja kielestä sekä taloudesta. (Bergman. 2010.)

Venäjä-osaaminen on myös muun muassa perehtymistä johtamiskulttuuriin ja -käytäntöön.

Yksittäisten osien ymmärtäminen ei riitä. On ymmärrettävä Venäjä kokonaisuudessaan – ja juuri sen erityispiirteet kansainvälisessä liiketoiminnassa. (Bergman. 2010.)

Virpi Kaisto kirjoittaa puolestaan artikkelissaan seuraavasti: *Osaaminen käsitetäänkin yleisimmin aktiivisena ja dynaamisena tietämisenä, jossa opiskelulla ja kokemuksella hankittu tieto ja taito otetaan käyttöön. Näin ollen osaaminen on toimintaa, jossa tiedon sisältö ja soveltaminen yhtyvät. Osaamiseen liittyy olennaisena tiedon ja taidon soveltaminen ja suhteuttaminen sosiaaliseen ympäristöön. Osaaminen voi kuitenkin tarkoittaa myös henkilön tai organisaation hallussa olevaa tieto- ja taitoresurssia. (Kaisto.)*

Lappeenrannan teknillisen yliopiston professorin Jukka-Pekka Bergmanin mukaan Venäjän kasvaville markkinoille pääsyn edellytys on oikean tietämyksen ja osaamisen hallinta. Se tarkoittaa yrityksille panostamista henkilöstöön ja liiketoiminnan uudistamiseen. Organisaation Venäjä-osaamista pitää kasvattaa määrätietoisesti, aina strategisen tason päätöksenteosta paikalliseen tuotantoon ja markkinointiin sekä myyntiin saakka.

Venäjä-osaamiselle ei ole olemassa yleispätevää määritelmää, mikä vaikeuttaa sen käsitystä. Sitä onkin luonnehdittu tieteenalan ja painotusten mukaan. Venäjä-osaamisen määrittelemisen haasteena on, että sillä on jo paljon läheisiä käsitteitä suomen kielessä, kuten sanat tieto, taito, tietotaito, ammattitaito, asiantuntemus ja kompetenssi. Osaamisen vaikuttavia tekijöitä kuvataan käsitteen ja sitä luonnehtivien osatekijöiden avulla. Näihin kuuluvat taidot, tiedolliset osaamiset, uskomukset ja arvot, kokemukset sekä sosiaalinen verkosto. (Kaisto.)

Alla olevassa taulukossa on selkeytetty Venäjä-osaamisen käsitettä tutkimalla sitä kolmesta eri näkökulmasta.

1. Resurssinäkökulma Mitä Venäjä-osaaminen on?	2. Prosessinäkökulma Miten Venäjä-osaaminen kertyy?	3. Arvonäkökulma Miksi Venäjä-osaamista tarvitaan?
Yksilön tai organisaation hallussa oleva tieto, taito, tietotaito, kompetenssi tai kyky toimia.	Jatkuva oppimisprosessi, johon vaikuttavat erityisesti käytännön kokemus ja vuorovaikutus sekä arvot.	Venäjä-osaamista määritellään aina subjektiivisesti omista lähtökohdista ja arvomaailmasta käsin.

Kuva 6. Kolme näkökulmaa Venäjä-osaamisen tarkasteluun. (Kaisto)

Ensimmäisessä osiossa Venäjä-osaaminen nähdään resurssina tai välineenä, eli mistä sen ajatellaan koostuvan. Alakäsitteiksi muodostuivat tällöin tieto, taito, tietotaito ja kompetenssi tai kyky toimia. Toiseksi kiinnitetään huomio osaamisen prosessin ja laadun muodostumiseen. Osaamisen käsitteen voidaankin ajatella olevan lähellä tiedon käsitettä ja näkemys tiedosta voidaan käsittää dynaamisena prosessina, joka jatkuvasti uudistuu. Kolmannessa kategoriassa kyseenalaistetaan Venäjän osaamisen tarvetta. Tähän asemaan asettuu arvioijan oma mielikuva sekä maailmankatsomus, jotka Venäjä ja Venäjä-osaaminen sanoina herättävät. (Kaisto.)

5.4 Venäjä-osaaminen Suomessa

Suomi on myös tunnettu maailmalla Venäjä-osaamisestaan. Euroopan Unionissa on Suomen analyyseille ja asiantuntijuudelle kysyntää aina, kun on kyse Venäjästä. Vielä on silti matkaa siihen, että Venäjä olisi itsestään selvä sekä luonnollinen osa osaamistamme. Venäjän-tuntemus on Suomessa vieläkin siinä pisteessä, että sitä pidetään erityisosaamisena. Sitä pidetään taitona, jonka jotkut saattavat hallita hyvin, kun taas muut olisivat ikään kuin vapautettu koko-

naan siitä. Keskivertosuomalaista kun ei juuri kiinnosta matkailu, kontaktit, kulttuuri tai kieli. (Ulkoasiainministeriö a.)

Venäjä-osaamiselle löytyy paljon kysyntää Suomessa, mutta tällä hetkellä se on taito, jonka vain harva taitaa. Henkilökohtaisia suhteita sekä syvempää osaamista tarvitaan lisää, jotta Suomi voi hyötyä asemastaan ja näin toimia EU:n porttina Venäjän markkinoille. (Ulkoasiainministeriö a.)

Kielitaito ei ole ratkaiseva osa Venäjä-osaamisessa. Suhteiden merkitys on erittäin suuri ja suomalaisia kannustettiin muuttamaan Venäjälle pystyäkseen systemaattisesti luomaan uusia kontakteja. (Ulkoasiainministeriö a.)

Suomen Venäjä-osaamiseen keskittyminen on kuitenkin vielä vaatimattomalla tasolla, kun otetaan huomioon maantieteellinen sijaintimme sekä Venäjän kasvava rooli niin markkina-alueena, kulttuurin suurvaltana kuin yhteistyökumppanina. (Opetusministeriö a.)

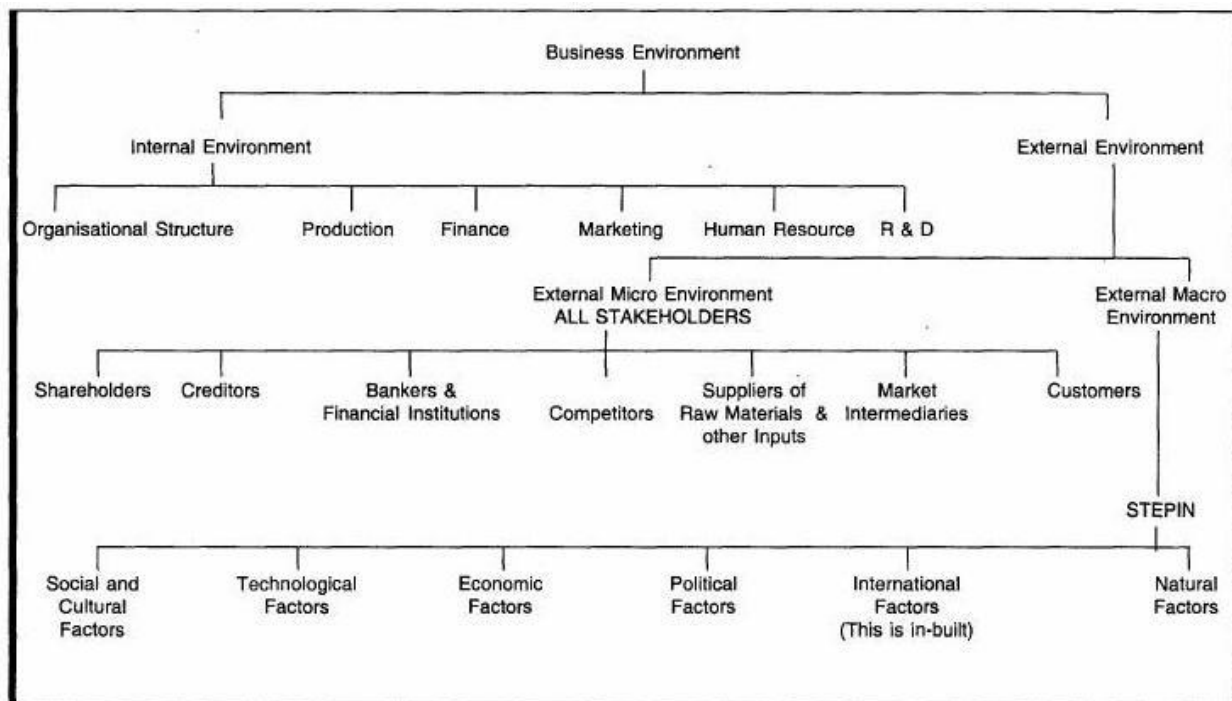
Suomalainen Venäjä-osaaminen kaipaisikin tason kohottamista ja monipuolistamista. Venäläisten kanssa kanssakäyminen sekä Venäjä-osaaminen tulisivat saada luontevaksi osaksi eri tehtävissä työskentelevien henkilöiden osaamista. Näin ei tarvittaisi erillistä Venäjä-ohjelmaa. Poliittisia näkökulmia Venäjä-osaamisen lisäämiselle ei varsinaisesti ole, vaan sen kohottaminen on tärkeää meidän itsemme kannalta. (Opetusministeriö a.)

Kyse ei kuitenkaan ole ensisijaisesti siitä, että tarvittaisiin lisää suuri määrä kielitieteilijöitä, vaan siitä, että suomalaisilla eri alojen ammattilaisilla olisi osaamista myös venäjän kielessä. (MTV3 2011.)

5.5 Venäjä-osaaminen – osa kansainvälistä toimintaympäristöä

Venäjä-osaamattomuus voidaan määritellä kansainväliseksi muuriksi. Ymmärtääkseen mistä kansainvälinen muuri koostuu, on selvitettävä, mitkä tekijät siihen vaikuttavat. Kansainvälinen muuri on osa kansainvälistä toimintaympäristöä, joten kaupallisella alalla kansainvälinen toimintaympäristö on osa kaupankäynnin toimintaympäristöä.

Alla oleva kuva esittää kaupallisen toimintaympäristön mallia.

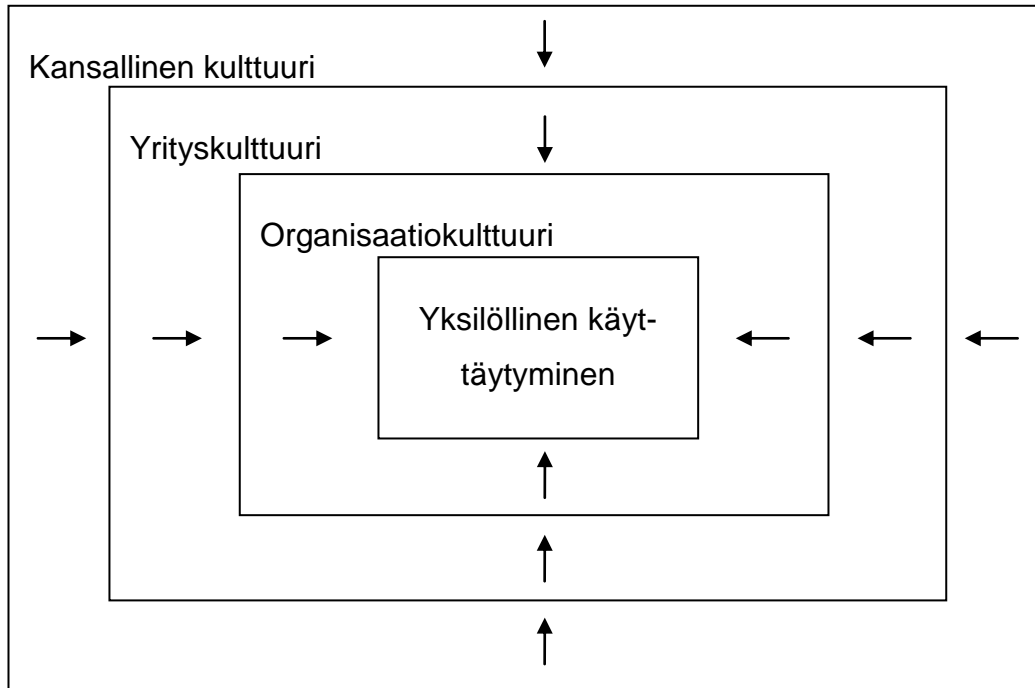

Kuva 7. Kansainvälinen toimintaympäristö (Rao. 2010.)

Kaupallinen toimintaympäristö muodostuu kahdesta tekijästä: Sisäisistä vaikuttajista ja ulkoisista vaikuttajista. Sisäiset vaikuttajat ovat yhtiön toiminnan sisäisiä tekijöitä, kuten organisaation rakenteelliset, tuotannolliset ja finanssiset tekijät, markkinointi, henkilöstöhallinto sekä tutkimus- ja kehitysosasto. Ulkoiset vaikuttajat jaetaan kahteen ryhmään. Nämä ovat suppeat ulkoiset tekijät ja laajat ulkoiset tekijät. (Rao. 2010.)

Suppeisiin ulkoisiin tekijöihin kuuluvat osakkeenomistajat, luottokunta, pankit ja finanssiset instituutiot, kilpailijat, raaka-aineiden toimittajat ja muut, markkinoiden välittäjät sekä asiakkaat. Laajempiin ulkoisiin tekijöihin kuuluvat niin sanotut STEPIN-tekijät. Nämä ovat Social and Cultural factors (S), Technological factors (T), Economic factors (E), Political/Governmental factors (P), International factors (I) and Natural factors (N). Suomennettuna: Sosiaaliset ja Kulttuuriset, Teknologiset, Kaupalliset, Poliittiset, Kansainväliset ja Luonnolliset tekijät. (Rao. 2010.)

Kulttuuri muodostuu neljästä eri tasosta, jotka ovat kansallinen kulttuuri, yritys-kulttuuri, organisaatiokulttuuri ja yksilöllisen käyttäytymisen kulttuuri. Alla ole-
vassa kuvassa on esitetty nämä neljä eri tasoa ja järjestys, missä järjestyksessä
ne vaikuttavat.

Kuva 8. Yrityskulttuurin eri kerrokset (Hollensen. 2008.)

Kansallinen kulttuuri käsittää pääasiallisen kulttuurin, mikä muodostuu kielestä, ei-sanallisesta kielestä, teknologiasta ja materiaalista, sosiaalisista vaikutteista, koulutuksesta, arvoista ja asenteista, estetiikasta sekä uskonnosta. (Hollensen. 2008.)

Yrityskulttuuri käsittää ajatuksen, että jokaisella yrityksellä on oma kulttuurinsa ja historiansa. Tähän voivat liittyä tietyt toimintatavat, kuinka yritys toimii sekä minkälaisessa toimintaympäristössä se toimii. Yritykset yleensä työskentelevät tämän saman kaavan mukaisesti, vaikka haaraosasto sijaitsisikin tässä tapauksessa ulkomailla. (Hollensen. 2008.)

Organisaatiokulttuuriin kuuluu tietynlaisia alakulttuureja, jotka vaikuttavat toimintaan. Kulttuuriset vaikutteet tulevat ilmaistuksi esimerkiksi jaetuilla arvoilla, uskomuksilla, tarkoituksilla ja käyttäytymisellä, mikä vaikuttaa yrityksen pääasialliseen toimintaan. (Hollensen. 2008.)

Yksilöllisen käyttäytymisen kulttuuriin vaikuttavat kaikki muut edellä mainitut kulttuuriset kerrokset. Jokainen oppii kansallisen kulttuurinsa yksilöllisellä tavallaan ja näin tuo oman persoonansa työelämään. (Hollensen. 2008.)

5.6 Yhteenveto

Suomella on sijaintinsa sekä kaupankäyntihistoriansa puolesta etulyöntiasema Venäjän-kaupassa. Venäjän läheisyys tuntuisi kouluttavan Venäjä-asiantuntijoita Suomessa kasvavalla vauhdilla, mutta näin ei asia valitettavasti ole. Ihmiset, jotka ovat perehtyneet Venäjä-osaamiseen, ovat harvassa. Muutoksia on silti tässä asiassa tehty ja Suomi näyttää muuttuvan ajan myötä Venäjä-myönteisemmäksi. Käytännössä se näkyy vaikkapa oppilaitoksien tarjoamilla kursseilla, valtion investoinneissa sekä monessa muussa asiassa, johon saattamme alitajuisesti kiinnittää huomiota.

Huolta Venäjä-osaamisen kehittämisestä nostaa Venäjän asema tärkeämpänä kauppakumppanina Suomelle. Vaarana on se, että Suomi saattaa menettää asemansa Venäjän-kaupan edelläkävijänä, ellei asiaan tule muutosta. Viro, Latvia ja Liettua sijaitsevat maantieteellisesti otollisemmalla paikalla, mutta niiltä puuttuu se käytännön osaaminen, joka Suomessa on jo kehittynyt pitkälle. Näitä maita muistuttavat vielä Neuvostoliiton vallan ajat, mikä on toiminut tähän asti jarruna kauppasuhteille. Tämä saattaa muuttua vuosien kuluessa, kun Baltian maat huomaavat Venäjän suuren merkityksen kansainvälisessä kaupankäynnissä. On myös varteenotettava huomio, että Baltian maissa on paljon enemmän venäjänkielisiä ja kulttuurin omaavia ihmisiä historiansa puolesta kuin Suomessa. Käytännössä potentiaaliset Venäjä-osaajat ovat jo siellä.

Venäjä-osaaminen kuuluu osaksi kansainvälistä toimintaympäristöä. Venäjä-osaaminen sijoittuu kansainvälisen kaupankäynnin toimintaympäristössä laajoihin ulkoisiin tekijöihin, jotka käsittelevät sosiaalisia ja kulttuurisia, teknologisia, kaupallisia, poliittisia, kansainvälisiä ja luonnollisia tekijöitä (STEPIN).

Kaupallisen toimintaympäristön Venäjä-osaaminen lähtee kansallisesta kulttuurista kuvan 8 osoittamalla tavalla. Ymmärtääkseen Venäjän-kaupan toimintaympäristöä, on ymmärrettävä STEPIN-tekijät, jotka muodostavat Venäjä-

osaamisen perustan. Seuraavana vuorossa on ymmärrettävä yrityksen kulttuuri, sen organisaatiokulttuuri sekä ihminen henkilökohtaisesti.

Kaupalliseen Venäjä-osaamisen toimintaympäristöön liittyy sekä teorian että käytännön kokemus sosiaalisine vaikutteineen.

6 Empiirinen tutkimus

Opinnäytetyön empiirinen osuus koostui yhdestä suullisesta haastatteluosioista sekä yhdestä kyselystä. Ensimmäisessä osuudessa haastateltiin Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoita, joille oli suunniteltu omat kysymykset suullista haastattelua varten. (Liite 5.) Nämä kysymykset viittasivat lähinnä Saimaan ammattikorkeakoulun tämänhetkiseen harjoittelutilanteeseen ja tulevaisuuden kehitykseen.

Toisessa haastatteluosiossa lähetettiin kyselylomake suomalaisille työelämän edustajille, jotka toimivat suomalaisyrityksessä Venäjällä, Pietarissa. (Liite 6.) Kyselylomakkeessa oli ensisijaisesti mainittu mahdollisuudesta suorittaa suullinen haastattelu. Yritysedustajille suunnatussa kyselyssä oli tarkoitus selvittää heidän kiinnostuksensa ja/tai mahdollisuudesta vastaanottaa Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelijoita.

Kummassakin haastattelu- ja kyselyosiossa oli määrä kysyä sekä Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoilta että työelämän edustajilta heidän mielipiteensä, mitä Venäjä-osaaminen käsittää, mistä Venäjä-osaaminen kertyy sekä mihin Venäjä-osaamista tarvitaan.

Haastattelututkimuksen tuloksia käsitellään kappaleessa 6.4 Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille suunnatun haastattelun yhteenvedossa. Kyselytutkimuksen tuloksia käsitellään kappaleessa 6.7 Yritysedustajille suunnatun kyselyn yhteenvedossa. Kyselytutkimuksen tuloksia käsitellään myös opinnäytetyön päätelmissä.

6.1 Haastattelun suunnittelu

Laadukkaan haastattelu- ja kyselylomakkeen suunniteltaessa, Venäjä-osaamista käsittelevää teoreettista osiota hyödynnettiin tarkoin suunniteltaessa Venäjä-osaamiseen liittyviä kysymyksiä. Venäjä-osaamisen kysymyksiä laadittaessa käytettiin apuna Venäjä-osaamisen kappaleen kuvaa nimeltään Kolme näkökulmaa Venäjä-osaamisen tarkasteluun (kuva 6). Saimaan ammattikorkeakoulun avainhenkilöiltä sekä työelämän edustajilta kysyttiin mielipidettä kolmeen esitettyyn pääkysymykseen, jotka olivat, mitä Venäjä-osaaminen on, miten Venäjä-osaaminen kertyy sekä miksi Venäjä-osaamista tarvitaan. Muut kysymykset oli mietitty niin, että ne olisivat avuksi opinnäytetyön päätutkimuskysymyksiin ja osatavoitteisiin vastaamisessa.

Haastattelun kysymyksiä laadittaessa kävi ilmi, että hyvin moni Venäjä-osaamiseen liittyvä vaikutte muodostui kulttuurisista vaikuttajista. Tämä tuli esille, kun pohdin vastauksia kysymykseen, mitä Venäjä-osaaminen käsittää. Tästä kehittyi teoreettinen pohja, jota käsiteltiin luvussa 5.5 Venäjä-osaaminen – osa kansainvälistä toimintaympäristöä. Yritysedustajien vastauksien kategorioinnissa hyödynnettiin kansainvälisen toimintaympäristön STEPIN-tekijöitä. Venäjä-osaamista käsittelevät vastaukset kategorioitiin sosiaalisiin ja kulttuurisiin, teknologisiin, kaupallisiin, poliittisiin, kansainvälisiin sekä luonnollisiin tekijöihin. Näin pystyttiin luomaan kaavio (Kuvio 10) annettujen vastauksien perusteella. Kaaviolla pyrittiin hahmottamaan yritysedustajien mielikuvaa, mitä Venäjä-osaaminen heidän mielestään käsittää.

Tässä tutkimuksessa haastateltavalle sekä kyselyn vastanneille ei annettu mahdollisuutta valita ennalta annettuja vastauksia, sillä sen nähtiin vaikuttavan vastaajien omiin ajatuksiin sekä mielipiteisiin. Haastattelussa sekä kyselylomakkeessa esitetyt kysymykset olivat avoimia kysymyksiä. Suullisen haastattelun ja yritysedustajien palauttaman kyselylomakkeen jälkeen vastaukset analysoitiin opinnäytetyöhön.

6.2 Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille suunnatun haastattelun suunnittelu ja aikataulutus

Saimaan ammattikorkeakoulun avainhenkilöille suunnatussa haastattelussa pyrittiin valitsemaan haastateltaviksi ne, jotka olivat tekemisissä Venäjä-suuntautumisen kanssa, jotta tutkimustuloksesta tulisi Venäjä-painotteinen. Haastattelussa haastateltiin Saimaan ammattikorkeakoulun kehityspäällikköä, harjoittelusta vastaavaa henkilöä ja Venäjän-kaupan opetuksesta vastaavaa henkilöä.

Haastatteluun pyydetyt Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijat oli tarkoitus haastatella 16. - 27.5.2011. Haastattelu nauhoitettiin nauhurilla, minkä jälkeen vastaukset analysoitiin opinnäytetyöhön. Haastattelusta kerättiin ne ydinasiat, joiden nähtiin edistävän opinnäytetyön tutkimusta.

Haastattelussa selvitettiin Venäjä-osaamiseen liittyviä käsitteitä sekä Saimaan ammattikorkeakoulun harjoitteluun liittyviä käsitteitä, kuten harjoittelun nykytilasta, kehityksestä, odotuksista ja parannusehdotuksista.

6.3 Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille suunnatun haastattelun toteutus

Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoiden ääninauhurilla toteutettu haastattelu toteutui aikataulun mukaisesti, vaikka kolmesta vastaajasta vain kaksi pääsi suulliseen haastatteluun. Kolmas henkilö vastasi haastatteluun sairastapauksensa vuoksi kyselylomakkeella, jonka hän palautti sähköpostitse.

Haastattelun jälkeen kyseiset tallenteet ja kyselylomakkeen vastaukset analysoitiin opinnäytetyöhön ennen yritysedustajille suunnatun haastatteluosion toimeenpanoa.

6.4 Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoille suunnatun haastattelun yhteenveto

Venäjä-osaaminen on Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-asiantuntijoiden mielestä venäjän kielen hallitsemista, kulttuurin- ja toimintaympäristön tuntemista, huomioimista ja hallintaa sekä oman alan tuntemista. Tähän kuuluu siis kyky

ymmärtää venäläisten ajattelutapaa ja mentaliteettia, kyky osata toimia venäläisten kanssa sekä ymmärtää, kuinka he toimivat. Venäjä-osaaminen on enemmän kulttuurin ymmärtämistä kuin muu toiminta.

Venäjä-osaaminen kertyy lähinnä kokemuksen kautta sekä Venäjä-toimintaympäristössä työskentelemällä. Siihen sisältyy Venäjällä pitempiaikainen oleskelu tai asuminen. Opiskelemalla voi päästä Venäjän osaamisessa alkuun, mutta itse Venäjä-osaamiseksi sitä ei voida laskea. Käytännönläheinen toiminta ja kokemus katsotaan tärkeämmäksi.

Venäjä-osaamista tarvitaan sekä yrityksiin että muihin palveluihin. Ne yritykset tarvitsevat Venäjä-osaamista, joilla on toimintaa Venäjällä tai Venäjälle. Itä-Suomessa nähdään myös Venäjä-osaamiselle tarvetta, koska alueen yrityksillä pitäisi olla luontevat yhteydet Venäjälle. Suomen puolella tarvitaan Venäjä-osaamista tänne tulevia venäläisiä yrityksiä ja yrittäjiä varten, mutta myös venäläisiä maahanmuuttajia varten. Sosiaali- ja terveyspalveluissa Venäjä-osaaminen nähdään yhtä tarpeellisena kuin liiketoiminnassa. Yhteiskunnalliselta kannalta yksi tavoitteista on myös lisätä suvaitsevaisuutta ja vähentää ennakkoluuloja.

Saimaan ammattikorkeakoulussa keskitytään Venäjä-osaamiseen järjestämällä opiskelijoille ja opettajille kieli- ja substanssiopintoja, opiskelu- ja harjoittelupaikkoja Venäjälle sekä järjestelemällä muita erilaisia näkyviä projekteja tai vierailijoiden luentoja Saimaan ammattikorkeakoulussa. Opettajat käyvät myös vaihdossa Venäjällä hankkimassa Venäjä-osaamista ja kumppaneiden kanssa on myös yhteistä toimintaa. Opiskelijoiden Venäjä-harjoittelun informointia on myös lisätty, joka on kasvattanut Venäjä-harjoittelun suosiota opiskelijoiden keskuudessa.

Venäjä-harjoittelu on lisääntynyt Saimaan ammattikorkeakoulussa, mutta sitä pitäisi olla enemmän mitä sitä tällä hetkellä on. Lisääntyminen johtuu osittain siitä, että Venäjältä saapuneet tutkinto-opiskelijat suorittavat yhä useammin ensimmäisen perusharjoittelunsa Venäjällä. Suomalaisilla, joiden kielitaito on alhaisemmalla tasolla, pitäisi olla ennen Venäjä-harjoittelua suoritettuna opiskelu-

jakso Venäjällä. Tämän nähdään tuovan kokemusta Venäjällä oleskelusta sekä kartuttavan näin venäjän kielen osaamista.

Venäjä-harjoittelun lisääminen Saimaan ammattikorkeakoulussa lisää opiskelijoiden tietämystä ja toimintaympäristön tuntemista, jota Saimaan ammattikorkeakoulu voi tuoda yrityksille. Lisäksi se rikastuttaa opettajien tietotaitoa, joka taas heijastuu opiskelijoihin positiivisella tavalla. Saimaan ammattikorkeakoululle se antaa niin sanotusti pisteitä ministeriöstä, joka on statuksen kannalta tärkeää.

Itse opiskelijoilta odotetaan enemmän oma-aloitteisuutta sekä kiinnostusta Venäjää kohtaan ja näin myös Venäjällä suoritettavaa harjoittelua kohtaan. Opiskelijoilta odotetaan entistä enemmän oma-aloitteisuutta etsimään harjoittelupaikkaa, joka voi olla niin suomalaisesta yrityksestä kuin myös venäläistä yrityksestä. Lisäksi kielitaidon kartuttamien jo opiskelun alkuvaiheissa on erittäin tärkeää mukaan pääsemiseksi Venäjä-toimintaympäristöön.

Venäjä-harjoittelun ei määrällisesti odoteta vähenevän nykyisestä. Venäläisten opiskelijoiden määrä todennäköisesti pysyy samana tai jopa kasvaa, mikä heijastuu Venäjä-harjoitteluun positiivisella tavalla.

Venäjä-harjoittelua tulisi kehittää Saimaan ammattikorkeakoulussa niin, että ammattikorkeakoululla olisi hallussaan perusverkosto, jossa olisi yrityksiä ja organisaatioita, ja näistä opiskelijan on helppo löytää harjoittelupaikka Venäjältä. Valmennusta voisi kehittää niille opiskelijoille, jotka lähtevät Venäjälle harjoitteluun. Ideana on myös kehittää niin sanottu selviytymisopas Venäjälle lähtijöille, jotta heidän olisi helpompaa ja nopeampaa sopeutua toimintaympäristöön. Tarkoituksena olisi myös parantaa Saimaan ammattikorkeakoulun ja yrityksen välistä yhteistyötä henkilökohtaisilla käynneillä luomalla kontakteja.

Venäjä-harjoittelu on kehittynyt vuosien varrella positiivisesti. Tämä johtuu venäläisten tutkinto-opiskelijoiden määrän kasvusta Saimaan ammattikorkeakoulussa. Suomalaisten opiskelijoiden tekemä harjoittelu on myös lisääntynyt, mutta ei samassa määrin. Venäjä-harjoittelun kehitys nähdään vahvuutena, jolla Saimaan ammattikorkeakoulu voi erottautua muista ammattikorkeakouluista tarjoamalla käytännönläheistä Venäjä-osaamista. Harjoittelupaikat ovat myös

laadukkaampia sisällöllisesti, jos verrataan siihen, että monet opiskelijat suorittavat perusharjoittelunsa "kaupan kassalla". Venäjällä suoritettava perusharjoittelu antaa sisällöllisesti paljon enemmän, sillä työtehtävät ovat laadukkaampia.

Venäjä-toiminnan kehityksessä on mukana ihmisiä jokaiselta koulutusosalta Saimaan ammattikorkeakoulussa. Saimaan ammattikorkeakoululla on Venäjän toiminnan kehitystä varten perustettu Venäjä-ryhmä, jossa on edustaja jokaiselta koulutusosalta, kielikeskuksesta ja Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-toimintojen kehityspäällikkö avustajineen. Venäjä-ryhmän nähdään olevan avaus kehitykseen, joka on vasta alkutaivalta Venäjä-toiminnan kehittämiseen Saimaan ammattikorkeakoulussa. Lisäksi Saimaan ammattikorkeakoulun rehtori on erittäin aktiivinen Venäjä-asioissa ja nähdään, että hänen ansiotaan Venäjä-toiminnan kehitys on nykyisellä tasolla. Rehtorin panostuksella Venäjä-asioihin on myös opettajiin suuri moraalinen vaikutus. Venäjä-ryhmän lisäksi Saimaan ammattikorkeakoulussa on kansainvälinen ryhmä, joka käsittelee yleisiä kansainvälisiä asioita. Jokaisella koulutusosalalla on oma kansainvälinen ryhmänsä.

6.5 Yritysedustajille suunnatun kyselyn suunnittelu ja aikataulutus

Opinnäytetyötä varten valittiin kymmenen ennalta määrättyä yritystä. Yritysedustajien tiedot kerättiin Suomalais-Venäläisen kauppakamarin Suomalaiset yritykset ja edustustot Pietarissa 1.9.2010 -tilastosta, joka oli Saimaan ammattikorkeakoulun hankkima maksullinen julkaisu. Kyseistä julkaisua ei saa esittää opinnäytetyössä.

Yritysedustajien kysely oli tarkoitus toteuttaa 7. - 29.7.2011. Kyselyssä tiedusteltiin myös yritysedustajien mahdollisuudesta suorittaa suullinen haastattelu. Haastattelut oli tarkoitus nauhoittaa ääninauhurilla yritysedustajan valitsemassa paikassa.

Tarkkaan mietittyjen ja määritettyjen yritysten valinta antoi paremman kuvan harjoittelun tarpeesta, sillä niihin oli mahdollista soveltaa kvalitatiivisen haastattelun tutkimusmenetelmää. Yrityksiltä kysyttiin avoimina kysymyksinä harjoittelun tarpeesta sekä minkälaisia harjoittelijoita he etsivät yrityksinsä sekä mahdollisista byrokraattisista esteistä. Tämän oli tarkoitus antaa kattavampi kuva harjoittelun kiinnostuksesta ja/tai tarpeesta, jota tässä opinnäytetyössä tutkittiin.

Muut kysymykset olivat avuksi Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelijoiden lähettämiseksi Venäjälle harjoitteluun.

Yritysedustajille suunnatusta kysymyksestä, mistä Venäjä-osaaminen heidän mielestään koostuu, luotiin kaavio (kuvio 10. Yritysedustajien käsitys Venäjä-osaamisesta), joka kuvastaa heidän näkemystään kyseisessä asiassa.

6.6 Yritysedustajille suunnatun kyselyn toteutus

Yritykset valittiin tietoisesti toimialasta riippumatta, mutta yrityksiin tuli olla sopivia liiketalouden koulutusalan opiskelijoille. Valinta kohdistui yrityksen tunnettuuteen niin Venäjällä kuin Suomessa ja omaan henkilökohtaiseen mielikuvaan yrityksen sopivuudesta opinnäytetyöhön. Kysely lähetettiin heinäkuun alussa kymmenelle yritysedustajalle. Heinäkuun loppuun mennessä vain yksi yritysedustajan täyttämä kyselylomake oli saapunut takaisin sähköpostiini.

Heikon vastausprosentin vuoksi kyselyn suorittamisen ajankohtaa päätettiin pidentää, jotta vastauksia saataisiin lisää. Kyselyt lähetettiin uudelleen henkilöille, jotka olivat jättäneet vastaamatta. Samalla valittiin lisää potentiaalisia yrityksiä ja yritysedustajia haastattelua varten. Kyselyt kohdistettiin tarkoin yrityksiin tietyille avainhenkilöille. Vastauksia ei saapunut yhtään kappaletta.

Toisen kerran jälkeen ennalta valittuja yrityksiä karsittiin ja vaihdettiin toisiin yrityksiin tai yritysedustajiin, joiden katsoin olevan sopivia tämän opinnäytetyön osalta. Vastauksia saapui sähköpostiini kaksi kappaletta. Yksi yritysedustaja vastasi vain kolmeen ensimmäiseen kysymykseen, koskien Venäjä-osaamiseen liittyviä kysymyksiä, sillä hän ei vastannut rekrytoinnista.

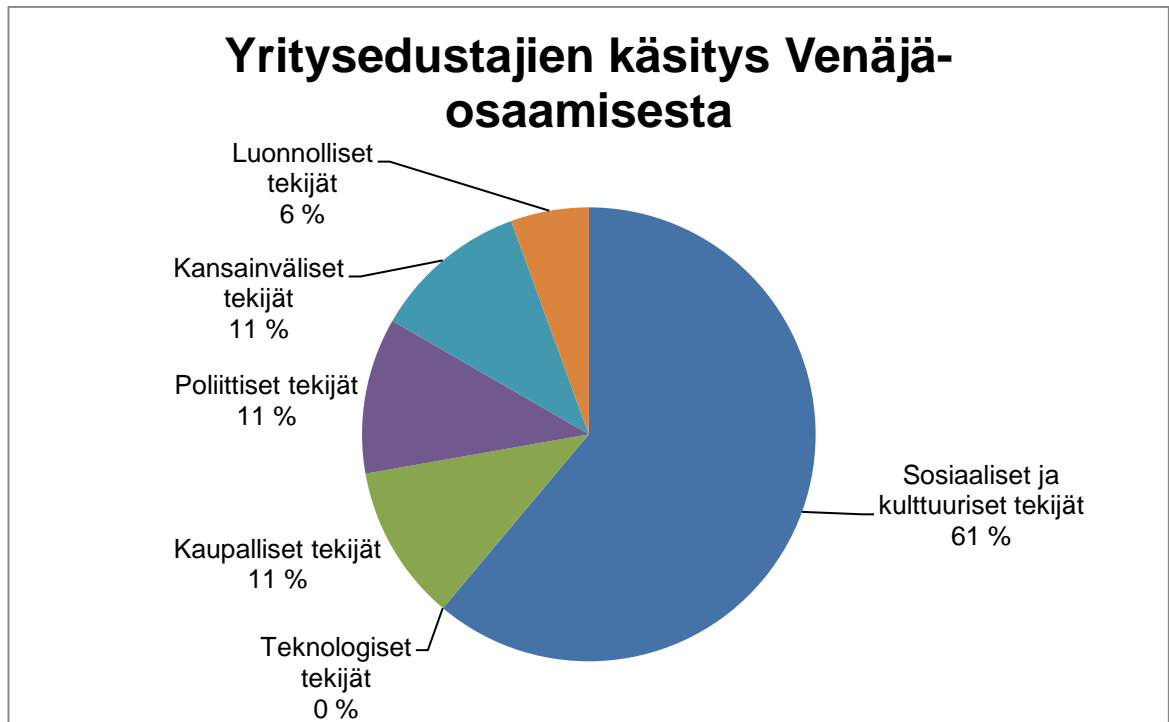
Yritysedustajien haastattelu osoittautui hankalammaksi. Yritysedustajien vastauksia tuli yhteensä kolme kappaletta, mikä oli tavoitemäärästä kolmannes. Tämä tuli huomioida opinnäytetyön tutkimustuloksien analyysissä. Kaksi yritystä kolmesta ei halunnut yritystään mainittavan opinnäytetyössä. Kolmatta yritystä ei myöskään mainita missään vaiheessa opinnäytetyötä, sillä yrityksen nimen mainitsemisen ei katsota olevan relevanttia tietoa opinnäytetyön kannalta.

Aikataulullisesti opinnäytetyö viivästyi venyneen kyselyn johdosta. Viimeinen kyselylomakkeen vastaus analysoitiin vuoden 2011 lokakuun lopussa.

6.7 Yritysedustajille suunnatun kyselyn yhteenveto

Yritysedustajilta tiedusteltiin, mitä Venäjä-osaaminen heidän mielestään käsittää. Heidän vastauksien perusteella luotiin kaavio (Kuvio 10. Yritysedustajien käsitys Venäjä-osaamisesta). Kaavion vaaka-akselin otsikot liittyvät STEPIN-tekijöihin, joita ovat sosiaaliset ja kulttuuriset, teknologiset, kaupalliset, poliittiset, kansainväliset ja luonnolliset tekijät. Kaavion arvot kerättiin yritysedustajien vastauslomakkeisiin syötetyistä vastauksista. Kaaviolle annetut arvot jäseneltiin niiden otsikoiden alle, mihin niiden parhaiten nähtiin sopivan. Esimerkiksi venäjän kielen tuntemus laskettiin kulttuuriseksi tekijäksi. Byrokratian nähtiin kuuluvan sekä kulttuuriseksi että poliittiseksi tekijäksi.

Yritysedustajien mielestä Venäjä-osaaminen käsittää pitkälti kulttuurierojen ymmärtämistä ja venäläistä ajattelumallia. Tähän liittyy yleisten toimintatapojen erilaisuuden ymmärtämistä, lainsäädännön monimuotoisuuden tiedostamista, byrokratian sietämistä, kärsivällisyyttä, yllätysten sietokykyä, venäjän kielen taitoa käytännön tasolla, neuvottelutaitoa eurooppalaisen kontekstin ulkopuolella, kyky puolustaa omia etuja loukkaamatta toista neuvotteluosapuolta.

Kuvio 10. Yritysedustajien käsitys Venäjä-osaamisesta.

Kyselyn vastauksien perusteella luotu kaavio osoittaa, että yritysedustajien näkökulmasta Venäjä-osaaminen muodostuu suurimmaksi osaksi sosiaalisista ja kulttuurisista tekijöistä. Tämän osuus oli vastanneiden kesken yli puolella, 61 %. Venäjä-osaamisen nähtiin koostuvan tasaisesti 11 %:n osuudella kaupallisina, poliittisina ja kansainvälisinä tekijöinä sekä luonnollisina tekijöinä vain 6 % osuudella. Teknologisiin tekijöihin ei kukaan vastaajista viitannut.

Venäjä-osaaminen kertyy vain kokemuksen kautta. Venäjä-osaaminen kertyy siten, että henkilö osaa soveltaa omaa länsimaista osaamistaan erityismarkkinoilla, kuten Venäjällä. Venäjä-osaamisen kertyminen vie vuosia, eikä sitä saa, jos työtä tekee pelkästään omassa niin sanotussa "expat-kuplassa" (työkomenus ulkomaille), jossa kaikki puhuvat englantia, eivätkä näytä niitä todellisia kasvojaan. Venäjällä asuminen nähdään tärkeänä kokemuksena, sillä näin henkilö työskentelisi venäläisten sidosryhmien kanssa kasvotusten.

Venäjän osaamista tarvitaan suuren potentiaalisen markkinansa takia. Venäjä nostettiin esille yhtenä Suomen tärkeimmistä kauppakumppaneista niin yritystasolla kuin valtiollisella tasolla. Venäjä osaamista tarvitaan myös siihen, että ihmiset, joilla on länsimainen koulutus, osaaminen ja kielitaito voivat tulla toimeen

ja pitää länsimaalaiset yritykset länsimaisessa ruodussa. Eräs vastaajista havainnollisti tämän asian seuraavalla tavalla: *Venäjällä on kymmeniä esimerkkejä, että venäläiset maajohtajat ovat tuhonneet perinteikkäitä suomalaisia firmoja muutamassa vuodessa väärinkäytösten vuoksi. Monissa projekteissa on etuna, että niissä on länsimaalainen Venäjä-osaaja toimeenpanijana. Muuten projektit eivät lähde käyntiin ajallaan, ja valmistu ajallaan.*

Yritysten edustajat uskovat, että byrokratia voi olla esteenä harjoittelupaikan luomisella, vaikka vastaajilla oli myös kiinnostusta. Byrokratiaan sisältyvät työluvat, viisumit, asuminen ja niihin kuuluvat asiat. Kaksoiskansalaisten, joilla on myös Venäjän kansalaisuus, tilanne on toinen, koska he välttyvät työluvilta. Eräs vastaajista näki asian seuraavalla tavalla: *Tällä hetkellä suomalaisen harjoittelijan vastaanottaminen on juridisesti hankalaa venäläiseen yritykseen, eikä hänelle voi maksaa palkkaa ilman työlupaa. Näihin asioihin on kuulemma tulossa muutosta, mutta tällä hetkellä harjoittelijan ottaminen olisi liian byrokraattista. Pelkästään työluvan hankkiminen Venäjälle kestää 4 - 5 kuukautta, ellei kyseessä ole specialistin työlupa, joka tulee jopa kuukaudessa. Specialistin työluvan ehdot eivät kuitenkaan täyty harjoitteli-jatapauksissa. Työtehtävät voivat olla vaihtelevat. Asia katsottiin myös siltä kannalta, että mikäli harjoittelijan ottaminen olisi ylipäätään mahdollista, niin harjoittelijalle voisi kuvitella olevan käyttöä johdon avustavissa tehtävissä.*

Yritykset odottavat harjoittelijoilta kielitaitoa. Heiltä toivottiin myös muun muassa positiivista asennetta, mukautumiskykyä, liike-elämän tuntemusta, omaaloitteisuutta ja kielitaitoa. Mahdollisuutta vastaanottaa suomalaisia, kaksoiskansalaisia (Suomen ja muun maan kansalainen) ja/tai ulkomaalaisia harjoittelijoita katsotaan pääasiassa tilanteen mukaan, mutta harjoittelijan kielitaidon puute nähdään olevan esteenä harjoittelupaikan vastaanottamiseksi.

Vastaajien oli vaikeata nähdä, mitä Saimaan ammattikorkeakoululta voi odottaa yhteistyön kannalta. Eräs vastaajista jopa sanoi asiansa niin, että tällä hetkellä harjoittelijoiden ottaminen on suhteellisen vaikeaa, joten kyseistä yhteistyötä ei tässä tapauksessa voi harkita.

7 Päätelmät

Suomessa käydään paljon keskustelua Venäjästä. Keskustelua käydään muun muassa venäläisten turistien määrän kasvusta ja sen vaikutuksesta niin Itä-Suomessa sijaitsevien paikkakuntien talouteen kuin koko Suomen talouteen. Tämä tuo esiin Venäjä-osaamisen merkityksen suomalaisten keskuudessa. On oletettavaa, että sekä turismin että Venäjälle työhön lähtevien määrä kasvaa vuosien kuluessa. Tämä näkyy myös Venäjän-osaamisen kysynnän ja tarjonnan kasvussa monilla eri aloilla. Itä-Suomen alueilla on vahva asema vastata tähän kysyntään ja tarjontaan.

Saimaan ammattikorkeakoulun kilpailukykyinen sijoittuminen lähelle Venäjän rajaa mahdollistaa aseman edelläkävijänä muiden ammattikorkeakouluihin nähden. Saimaan ammattikorkeakoulun strategia keskittyä Venäjä-työharjoitteluun on erittäin tärkeää tulevaisuutta ajatellen. Sijaintinsa puolesta Saimaan ammattikorkeakoululla on erinomaiset mahdollisuudet kehittyä entisestään Venäjä-osaamisessa. Venäjä-osaamisen merkitys näkyy Etelä-Karjalan arkipäiväisessä elämässä. Sijaintinsa vuoksi Saimaan ammattikorkeakoululla on toimiva yhteydenpito että kulkuyhteys Venäjälle.

Opinnäytetyössä tehty tutkimustulos 3.4 Venäjä-harjoittelun nykytila ja kehitys on osoittanut, että Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-työharjoittelussa on ollut suurta kasvua verrattuna muutaman vuoden takaiseen Venäjä-työharjoittelijoiden määrään. Saimaan ammattikorkeakoulun strategia keskittyä Venäjä-työharjoitteluun on tuottanut selvää tulosta. Harjoittelijoita kehoitetaan lähtemään työharjoitteluun Venäjälle kannustavien lausuntojen avulla, mainosin ja esittein sekä järjestettyjen tilaisuuksien tai luentojen yhteydessä. Osasyys Venäjä-työharjoittelun kasvuun voidaan nähdä myös monien suomalaisten Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden myönteisyys Venäjää kohtaan. Venäjä-läheisyys on arkipäivää niin Saimaan ammattikorkeakoulussa kuin itse Lappeenrannassakin. Venäjä-läheisyys näkyy myös vahvasti Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden keskuudessa. Hyvin moni hakee vaihtoproskelemaan tai suorittamaan kaksoistutkintoa Venäjältä Saimaan ammattikorkeakouluun. Venäläisten kaksoistutkintojen suorittavien määrän kasvua pidetään myös osasyynä siihen, että Venäjä-työharjoittelu on kasvanut vuosien ku-

luessa. Venäläisten on vaikeampaa löytää työharjoittelupaikka Suomesta, jolloin he usein lähtevät suorittamaan työharjoittelunsa Venäjälle.

Yrityksien rooli vastaanottaa Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijoita Venäjälle työharjoitteluun on suuri. Pääasiassa yritykset ovat kiinnostuneita vastaanottamaan työharjoittelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta, mutta yrityksiltä puuttuu tarvittava tietotaito hankkia työluvut. Tämä voidaan nähdä suurena esteenä työharjoittelupaikkojen luomiselle. Joillekin työnantajille työ lupien hankkiminen voi olla niiden tietotaidon vuoksi helpompaa. Näistä varteenotettavia esimerkkejä ovat konsultointiyhtiöt sekä valtion edustustot, kuten esimerkiksi Suomen Pietarin pääkonsulaatti. Kaksoiskansalaisten asema on toinen, sillä työnantajat välttyvät suurimmaksi osaksi byrokraattiselta menettelyltä palkatesaan heitä. Tämä tuli myös ilmi työnantajille suunnatussa kyselyssä.

Saimaan ammattikorkeakoulun suomalaisten opiskelijoiden, joilla ei ole kaksoiskansalaisuuden puuttumisen takia Venäjän passia, on Venäjälle työharjoitteluun lähtiessään käytännössä hankittava työviisumi. Työviisumin hankkiminen tuottaa vaikeuksia monille yrityksille sen byrokraattisen ongelmallisuuden vuoksi. Tämä hidastaa Venäjän työharjoittelun kasvua ja mahdollisesti on jopa este lyhyelle työsuhteelle. Työnantajat odottavat pitempää työsuhdetta opiskelijoilta kuin vain kesätyötä. Tämä työsuhde luodaan lähinnä suoraan valmistumisen jälkeen tai siinä vaiheessa, kun opiskelija on aikeissa kirjoittaa opinnäytetyötä kyseiselle yritykselle ja suorittaa sen ohella harjoittelunsa. Myös byrokratiaa pidetään ongelmallisena, ja Venäjähän on tunnettu byrokraattisuudestaan. Venäläiset itse kiertävät mahdollisuuksien mukaan lakinsa ja säädöksensä päästäkseen helpommalla - se on osa venäläistä kulttuuria. Kyseisen asian johdosta onkin otettava huomioon myös muut vaihtoehdot, mutta asian eettisyyteen ei oteta kantaa.

Henkilökohtaisten lähteiden kautta on tullut tietooni, että työluvun byrokraattisuus on myös jossain määrin kierrettävissä, esimerkiksi silloin kun, yritys valmistelee työharjoittelupaikkaa työharjoittelijan vastaanottamiseksi ja lähettää kutsun työharjoittelijalle. Työharjoittelija anoo itse kaupallisen viisuminsa. Näissä tapauksissa kohdataan kaksi ongelmaa. Ensimmäinen ongelma on, että oleskelun kesto on enintään (kutsusta riippuen) 90 päivää jokaista puolta vuotta

kohti, mikä rajoittaa työharjoittelun aikaa. Enempää ei voi Venäjän lain mukaan myöntää puolivuotiskausisäännön mukaan. Toinen ongelma on se, että työharjoittelijalle saatetaan myöntää kertaviisumi, jolloin hänen tulee viettää koko tämä aika Venäjällä yhtäjaksoisesti. Viisumi on pääasiassa tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat viisumiaan työmatkaansa varten muun muassa kokouksiin, seminaareihin sekä muihin kertaluonteiskäynteihin liittyviin matkoihin. Toinen vaihtoehto on, että harjoittelija työskentelee Venäjällä turistiviisumilla, jonka hän hakee matkatoimistosta. Näitä vaihtoehtoja ei pidä myöskään sulkea, mikäli halutaan tarjota opiskelijoilleen työharjoittelumahdollisuus Venäjällä. Kaupallisen ja turistiviisumin väärinkäytön eettisyyteen ei tässä tutkimuksessa kuitenkaan oteta kantaa, vaan opiskelijoiden lähettämistä työharjoitteluun pyritään tutkimaan mahdollisimman monesta eri näkökulmasta.

Tulevaisuudessa harjoittelijoiden määrä saattaa myös kasvaa entisestään, mikäli keskustelua herättänyt Euroopan ja Venäjän välinen tai pelkästään Venäjään päin suuntautuva viisumivapaus otetaan käyttöön. Viisumivapaus saattaa myös mahdollistaa eettisesti kyseenalaisia toimintatapoja viisumin väärinkäytön osalta.

Venäjä-osaamisen merkitys tässä tutkimuksessa on erittäin relevantti. Venäjä-osaaminen on jo itsessään käsitteenä uusi ja ajankohtaisuuden vuoksi paljon keskustelua herättävä. Venäjä-osaamattomuutta voidaan luonnehtia kansainväliseksi muuriksi, sillä kansainvälistä muuria ei ole, jos Venäjä tunnetaan hyvin. Tätä ajatusmallia on käytetty hyväksi tutkittaessa Venäjä-osaamista. Venäjä-osaaminen nähdään pitkälti teoreettisen sekä käytännön kokemuksena, joka luo osaamista kansainväliseen kaupankäyntiin – Venäjän kauppaan.

Venäjä-osaamisen merkitys kasvaa kaiken aikaa ja on oletettavaa, että Venäjä-osaajia tullaan tarvitsemaan maassamme yhä enenevässä määrin tulevaisuudessa niin kaupallisilla aloilla kuin myös muilla yhteiskunnan aloilla. Ajan mittaan voidaan odottaa viisumi- ja muiden käytäntöjen helpottuvan, jolloin tarve Venäjä-osaajista kasvaa. Oppilaitosten ja yhteiskunnan olisi syytä ottaa huomioon nämä tulevaisuuden tarpeet ja keskittyä laadukkaaseen ja tehokkaaseen Venäjä-osaamisen koulutukseen. Saimaan ammattikorkeakoululla on tässä

merkittävä tehtävä, kun otetaan huomioon sen tähän asti suorittama keskittyminen Venäjä-osaamiseen sekä sen otollinen sijainti ja kertynyt kokemus.

Venäjä-osaaminen määräytyy sen mukaan, minkätasoisia Venäjä-osaajia tämän alan työntekijät ovat. Venäjä-osaamisen teoreettisella sekä käytännön kokemuksella tarkoitetaan käytännössä STEPIN muuttuvien tekijöiden täydellistä tuntemista. Nämä tekijät ovat sosiaaliset ja kulttuuriset, teknologiset, kaupalliset, poliittiset, kansainväliset sekä luonnolliset tekijät. Tutkimuksessani olenkin päätenyt siihen tulokseen, että Venäjä-painotteisen teoreettisen tiedon täydellisen ymmärtämisen ja vahvan käytännön Venäjä-kokemuksen hallitsemisen fuusiona syntyy termi Venäjä-osaaminen. Tämän termin sisältöä ei tarvitse kuitenkaan täydellisesti hallita ollakseen Venäjä-osaaja.

Kuvat

Kuva 1. Saimaan ammattikorkeakoulun SWOT-analyysi (SAIMIA a.), s.13

Kuva 2. Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelun vaiheet, s.21

Kuva 3. Ulkomaisen työvoiman palkkaamiseen palkkaamisprosessi (työnantajan ja työntekijän velvollisuudet), s.33

Kuva 4. Ulkomaisen työvoiman palkkaamiseen liittyvä lupaprosessi (työnantajan ja työntekijän velvollisuudet), s.34

Kuva 5. Ulkomaisen työvoiman palkkaamiseen liittyvä prosessi (työnantajan ja työntekijän velvollisuudet), s.35

Kuva 6. Kolme näkökulmaa Venäjä-osaamisen tarkasteluun, s.40

Kuva 7. Kansainvälinen toimintaympäristö, s.42

Kuva 8. Yrityskulttuurin eri kerrokset, s.43

Kuviot

Kuvio 1. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelu vuonna 2005 – 2011, s.24

Kuvio 2. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2005, s.25

Kuvio 3. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2006, s.25

Kuvio 4. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2007, s.26

Kuvio 5. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2008, s.27

Kuvio 6. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2009, s.27

Kuvio 7. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2010, s.28

Kuvio 8. Venäjä-harjoittelun kasvu Saimaan ammattikorkeakoulussa ja liiketalouden koulutusalaalla vuosina 2005 – 2010, s.29

Kuvio 9. Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-harjoittelun tila vuonna 2011 (28.5.2011 asti), s.30

Kuvio 10. Yritysedustajien käsitys Venäjä-osaamisesta, s.53

Lähteet

Bergman, J-P. 2010. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Mitä se Venäjä-osaaminen oikein on? <http://developmentcentre.lut.fi/artikkelit.asp?id=30> Luettu 13.5.2011

CIMO. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO Työluvut Venäjälle. http://www.maatietao.net/venaja/toihin/tyoluvat_venajalle Luettu 20.4.2011

Hollensen, S. 2008. Essentials of Global Market, Englanti: Pearson Education Limited.

Kaisto, V. 2009. Epämääräinen Venäjä-osaaminen, Tieteessä tapahtuu 8/2009. <http://ojs.tsv.fi/index.php/tt/article/view/2560/2364> Luettu 13.5.2011

KELA. Kansaneläkelaitos. www.kela.fi Luettu 28.4.2011

MTV3. 2011. Kiviniemi: Venäjä-osaaminen heikoilla Suomessa. <http://www.mtv3.fi/uutiset/vaalit/index.shtml/arkistot/kotimaa/2011/03/1295090/kiviniemi-venaja-osaaminen-heikoilla-suomessa> Luettu 12.5.2011

Opetusministeriö a. 2007. Yliopistojen Venäjä-yhteistyön ja Venäjä -osaamisen kehittäminen. http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2007/02/Selvitysmies_Mustajoki_Venaja-osaaminen.html?lang=fi Luettu 10.5.2011

Opetusministeriö b. 2009. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia 2009-2015, Opetusministeriön julkaisuja 2009:21.

Pratos. 2010. <http://pratos.ru/?Page=workpermits&SID=1&MID> Luettu 29.4.2011

Rao, P. Subba. 2010. International Business Environment, Mumbai IND: Global Media.

SAIMIA a. Saimaan ammattikorkeakoulu. 2012. Saimaan ammattikorkeakoulun yleiskalvosarja.

SAIMIA b. Saimaan ammattikorkeakoulu. 2009, Saimaan ammattikorkeakoulun strategia 2010 - 2015.

SAIMIA c. Saimaan ammattikorkeakoulu. 2011. <http://www.saimia.fi/fi-FI/opiskelu/opiskelu-saimaan-amk/harjoittelu> Luettu 15.3.2011

SAIMIA d. Saimaan ammattikorkeakoulu. 2011. Harjoittelu liiketalouden koulutusohjelmissa. http://www.saimia.fi-FI/images/docs/lita/harjoitteluohje_lita.pdf Luettu 15.3.2011

SAIMIA e. Saimaan ammattikorkeakoulu. Saimaan ammattikorkeakoulun harjoittelun vaiheet. http://www.saimia.fi/fi-FI/images/docs/lita/harjoittelun_vaiheet_lita.pdf Luettu 20.4.2011

SAIMIA f. Saimaan ammattikorkeakoulu. 2011. Kansainvälinen toiminta. <http://www.saimia.fi/fi-FI/opiskelu/opiskelu-saimaan-amk/kv-toiminta> Luettu 13.3.2011

SAIMIA g. Saimaan ammattikorkeakoulu. 2011. Kansainvälinen toimisto.

Suomalais-Venäläinen kauppakamari. 2010. Suomalaiset yritykset ja edustustot Venäjällä 1.9.2010.

TopTalent. 2010. <http://www.toptalent.ru/articles/job-in-russia> Luettu 27.3.2011

Ulkoasiainministeriö. 2009 a. Venäjä-osaamista syvennettävä. <http://formin.finland.fi/Public/Print.aspx?contentid=181614&nodeid=15554&culture=fi-FI&contentlan=1> Luettu 22.3.2011

Ulkoasiainministeriö. 2009 b. Venäjä-toimintaohjelma, Ulkoministeriön julkaisuja 3/2009.

Venäjän sisäasiainministeriön maahanmuuttovirasto. 2010. <http://www.fms.gov.ru/> Luettu 4.4.2011

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Westwood, J. 2006. How to Write a Marketing Plan (3rd Edition). Englanti: Kogan Page Ltd.

William ja Ester Otsakorven Säätiö. 2011. http://www.otsakorpi.fi/?sivu=apurahat/apurahat_ala1 Luettu 9.4.2011

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. 6.3.3 Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html Luettu 17.5.2011

ПРИГЛАШЕНИЕ № 2У8888888
на въезд в Российскую Федерацию

Категория и вид визы **ОБЫКНОВЕННАЯ РАБОЧАЯ** Кратность визы **ОДНОКРАТНАЯ**

Гражданство **РУМЫНИЯ**

Государство проживания **РУМЫНИЯ**

Въезд с **15.02.2009** Препровождение по **15.05.2009** На срок (дней) **090**

Фамилия **ПОПЕСКУ/POPESCU**

Имя, отчество (имена) **ШТЕФАН/STEFAN**

Пол **МУЖ**

Дата и место рождения **17.05.1970 РУМЫНИЯ/БРАШОВ**

Номер и дата выдачи документа, удостоверяющего личность **8525335 13.01.2006**

Цель поездки **РАБОТА ПО НАЙМУ**

Наименование и адрес приглашающей организации (ф., и. о. и адрес приглашающего лица) **ООО КОМПАНИЯ**

111558 МОСКВА ФЕДЕРАТИВНЫЙ ПРОСПЕКТ Д.10

Маршрут (пункты посещения) **Г МОСКВА**

Следует с детьми (до 16 лет)

Дополнительные сведения

Пригласительное действует до **15.05.2009**

Орган, оформивший приглашение:

УФМС-512

Подпись должностного лица

ФМС-1 0037866 Дата

15.01.2009

Начальнику подразделения центрального аппарата
ФМС России или ее территориального органа _____ наименование подразделения

ЗАЯВЛЕНИЕ № _____
О ВЫДАЧЕ ИНОСТРАННОМУ ГРАЖДАНИНУ ИЛИ ЛИЦУ БЕЗ ГРАЖДАНСТВА РАЗРЕШЕНИЯ НА РАБОТУ, прибывающему в Россию
Прошу выдать разрешение на работу Ф.И.О. _____ **в порядке, не требующем получения визы**

Гражданство (или государство постоянного (примечательного) проживания) _____
Адрес постоянного места жительства _____

Документ, удостоверяющий личность _____
Наименование _____
серия _____ № _____ дата выдачи _____

Дата рождения _____ Пол: М Ж _____
Основание _____ номер разрешения работодателю _____ дата выдачи разрешения _____ регистрационный номер ЛБО/ОП _____

Разрешение на работу запрашивается на период с _____ по _____
на(у) _____
адрес _____ Наименование организации _____

номер регистрации Ф.И.О. _____ дата регистрации _____

Документ, удостоверяющий личность _____
серия _____ номер _____ дата выдачи _____

или выдан _____

Место расположения работы(территория) _____
Вид деятельности _____
Особые условия _____

Дата заполнения _____

ЦВЕТНОЕ ФОТО (30x40 мм)

Место печати (за ограничительную линию не выходить)

Подпись работодателя или заказчика работ (услуг)

Подпись лица, принявшего решение о выдаче разрешения

Дата и место постановки на учет по месту пребывания иностранного гражданина _____

Профессия (специальность) по которой иностранный работник осуществляет трудовую деятельность _____

Документ, подтверждающий квалификацию иностранного работника (кем, где, когда выдан) _____

Планируемый период осуществления трудовой деятельности по трудовому, гражданско-правовому договору на выполнение работ (оказание услуг) _____

Адрес объекта, на котором иностранный гражданин планирует осуществлять трудовую деятельность _____

Данные о разрешении на работу ранее выданном иностранному гражданину

Серия _____ № _____

Дата выдачи _____

Территория действия _____

Срок действия до _____

Кем выдано _____

Особые отметки в разрешении _____

Данные о работодателе (наименование, адрес) _____

**Форма бланка заявления
о выдаче работодателю или заказчику работ (услуг)
разрешения на привлечение и использование
иностранных работников¹**

Б Л А Н К О Р Г А Н И З А Ц И И

Заместителю директора
ФМС России

Организация _____ просит выдать
(название организации)

разрешение на привлечение и использование иностранных
работников.

№ п/п	Должность, в которой будет работать гражданин	Страна	Число привлекаемых иностранных граждан

Разрешение запрашивается на срок с _____ по _____ .
Основание необходимости привлечения иностранных работников.
Организация занимается _____ .
(указать вид хозяйственной деятельности)

В организации работает _____ российских граждан и _____
иностранных граждан.
Юридический и фактический адрес организации.
Приложение:

- 1.
- 2.
- 3.

Руководитель организации
фамилия, инициалы

печать организации

подпись

¹ Заявление заполняется на бланке организации, представляющей пакет документов на оформление разрешения на привлечение и использование иностранных работников.

Приложение 3
к Соглашению Департамента здравоохранения города Москвы
и Управления Федеральной миграционной службы РФ по г. Москве.

МЕДИЦИНСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ
О СОСТОЯНИИ ЗДОРОВЬЯ ИНОСТРАННОГО ГРАЖДАНИНА

№ _____ Дата выдачи: « ____ » _____ 200__ г.

Выдано _____
(фамилия, имя, отчество по-русски)

Паспорт: _____

в том, что по заключению дерматовенеролога _____
(ФИО врача-дерматовенеролога)
_____ от « ____ » _____ 200__ г.
(указать учреждение)

фтизиатра _____
(ФИО врача-фтизиатра)
_____ от « ____ » _____ 200__ г.
(указать учреждение)

психиатра-нарколога _____
(ФИО врача психиатра-нарколога)
_____ от « ____ » _____ 200__ г.
(указать учреждение)

у него (нее) при медицинском обследовании не выявлено наркомании (выявлена наркомания) и он (она) не страдает ни одним из инфекционных заболеваний (страдает _____), представляющим опасность для окружающих и предусмотренных перечнем, утвержденным Правительством Российской Федерации от 2 апреля 2003 года N 188.

Печать управления
здравоохранения
административного округа

Зам. начальника управления здравоохранения
административного округа _____ Ф.И.О.
(подпись)

Место для
штрих-кода

"А" (Въезд/Arrival)		Российская Федерация Federation		Республика Беларусь Republic of Belarus	
Миграционная карта Migration Card	Серия/ Serial				
№					
Фамилия/Surname (Family name)	И	в	а	н	о
Имя/Given name(s)	Н	и	к	о	л
Отчество/Patronymic	П	е	т	р	о
Дата рождения/Date of birth		Пол/Sex			
День/ Day	Месяц/ Month	Год/ Year	Муж./Male ☐	Жен./Female ☐	
1	0	0			
Гражданство/Nationality		У к р а и н а			
Документ, удостоверяющий личность/Passport or other ID		Номер визы/Visa number:			
6 2 5 3 4 1 0 1					
Цель визита (укажите подчеркнутым) Purpose of travel (to be underlined): Служебный/Official, Туризм/Tourism, Коммерческий/Business, Учеба /Education, Работа/Employment, Частный/Private, Транзит/Transit		Сведения о приглашающей стороне (наименование юридического лица, фамилия, имя, (отчество) физического лица), населенный пункт/Name of host person or company, locality: ООО «Ромашка» г. Москва, Ленинский пр-т, д. 115			
Срок пребывания/Duration of stay: С/From: 25.07.2007 г.		До/To: 24.10.2007		Подпись/Signature:	
Служебные отметки For official use only					
Въезд в Российскую Федерацию /Республику Беларусь/Date of arrival in the Russian Federation/Republic of Belarus			Въезд из Российской Федерации /Республики Беларусь/Date of departure from the Russian Federation/Republic of Belarus		

"Б" (Выезд/Departure)		Российская Федерация Federation		Республика Беларусь Republic of Belarus	
Миграционная карта Migration Card	Серия/ Serial				
№					
Фамилия/Surname (Family name)	И	в	а	н	о
Имя/Given name(s)	Н	и	к	о	л
Отчество/Patronymic	П	е	т	р	о
Дата рождения/Date of birth		Пол/Sex			
День/ Day	Месяц/ Month	Год/ Year	Муж./Male ☐	Жен./Female ☐	
1	0	0			
Гражданство/Nationality		У к р а и н а			
Документ, удостоверяющий личность/Passport or other ID		Номер визы/Visa number:			
6 2 5 3 4 1 0 1					
Цель визита (укажите подчеркнутым) Purpose of travel (to be underlined): Служебный/Official, Туризм/Tourism, Коммерческий/Business, Учеба /Education, Работа/Employment, Частный/Private, Транзит/Transit		Сведения о приглашающей стороне (наименование юридического лица, фамилия, имя, (отчество) физического лица), населенный пункт/Name of host person or company, locality: ООО «Ромашка» г. Москва, Ленинский пр-т, д. 115			
Срок пребывания/Duration of stay: С/From: 25.07.2007		До/To: 24.10.2007		Подпись/Signature:	
Служебные отметки For official use only					
Въезд в Российскую Федерацию /Республику Беларусь/Date of arrival in the Russian Federation/Republic of Belarus			Въезд из Российской Федерации /Республики Беларусь/Date of departure from the Russian Federation/Republic of Belarus		

Линия разрыва

Hei,

Olen Kari Bogdanoff, Venäjän kaupan opiskelija Saimaan ammattikorkeakoulusta liiketalouden koulutusosalta. Teen opinnäytetyötä Saimaan ammattikorkeakoululle ja aiheeni koskee liiketalouden opiskelijoiden työelämälähtöisen Venäjä-osaamisen lisäämistä Saimaan ammattikorkeakoulussa. Toivon, että Teillä olisi hetki aikaa haastattelua varten. Haastattelut olisi tarkoitus tehdä ajankohtana 19.-25.5. Ilmoittaisitteko sähköpostiini, milloin Teillä olisi aikaa haastatteluun. Sähköpostiosoitteeni: kari.bogdanoff@student.saimia.fi. Lähetän kysymykset etukäteen, jotta Teillä on aikaa tutustua niihin.

Haastattelun avulla kerään tietoa Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjäharjoittelusta. Lisäksi kysyn mielipidettänne Venäjä-osaamisesta, jonka tarkoituksena on lisätä Saimaan ammattikorkeakoulun Venäjä-osaamista.

Henkilötietoja tai muita yksityistietoja ei julkaista opinnäytetyössä kolmansille osapuolille.

- 1. Mitä Venäjä-osaaminen mielestänne käsittää?**
- 2. Miten Venäjä-osaaminen mielestänne kertyy?**
- 3. Miksi Venäjä-osaamista mielestänne tarvitaan? Vai tarvitaanko?**
- 4. Miten Venäjä-osaamiseen panostetaan Saimaan ammattikorkeakoulussa?**
- 5. Mikä on teidän näkemyksenne Venäjä-harjoittelun nykytilasta?**
- 6. Mitä Venäjä-harjoittelun lisääminen antaa Saimaan ammattikorkeakoululle?**

- 7. Mitä opiskelijoilta odotetaan Venäjä-harjoittelun suhteen?**
- 8. Mitkä ovat tulevaisuuden näkymät Venäjä-harjoittelun suhteen?**
- 9. Miten harjoittelua Venäjällä voidaan mielestänne parantaa?**
- 10. Miten Venäjä-harjoittelu on kehittynyt viime vuosien varrella?**
- 11. Kuinka monta Saimaan ammattikorkeakoulun henkilökunnasta on mukana Venäjä-toiminnan kehityksessä? Entä liiketalouden koulutusosalta?**

Hei,

Olen Kari Bogdanoff, Venäjän kaupan opiskelija Saimaan ammattikorkeakoulusta liiketalouden koulutusosalta, Lappeenrannasta. Teen opinnäytetyötä Saimaan ammattikorkeakoululle ja aiheeni koskee liiketalouden opiskelijoiden työelämälähtöisen Venäjä-osaamisen lisäämistä Saimaan ammattikorkeakoulussa. Toivon, että Teillä olisi hetki aikaa vastata kysymyksiini, joka auttaa minua tutkimuksessani. Vastauksenne on tutkimustani varten erittäin tärkeä.

Haastattelun avulla kerään tietoa Teidän mahdollisuudesta ja/tai kiinnostuksesta vastaanottaa Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusalan harjoittelijoita Venäjälle. Lisäksi kysyn mielipidettänne Venäjä-osaamisesta, jonka tarkoituksena on auttaa Saimaan ammattikorkeakoulua Venäjä-osaamisessaan.

Henkilötietoja, yritystänne tai muita yksityistietoja ei julkaista opinnäytetyössä kolmansille osapuolille. Vastaukset ovat luottamuksellisia sekä tarkoitettu Saimaan ammattikorkeakoulun käyttöön. Yhteystiedot kysytään, jotta Saimaan ammattikorkeakoululla on mahdollisuus ottaa teihin yhteyttä ja halutessanne kysyä Teiltä mahdollisuutta vastaanottamaan liiketalouden harjoittelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta.

(Lisätietoja:

Opiskelija:

Kari Bogdanoff

kari.bogdanoff@student.saimia.fi

Ohjaava opettaja

Sari Jokimies

sari.jokimies@saimia.fi)

1. **Mitä Venäjä-osaaminen mielestänne käsittää?**
2. **Miten Venäjä-osaaminen mielestänne kertyy?**
3. **Miksi Venäjä-osaamista mielestänne tarvitaan? Vai tarvitaanko?**
4. **Oletteko kiinnostuneita vastaanottamaan Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijoita harjoitteluun Venäjälle? Perustelut?**
5. **Mitä odotuksia teillä on harjoittelijan osaamisen suhteen?**
6. **Otatteko töihin suomalaisia, kaksoiskansalaisia (Suomen ja muun maan kansalainen) ja/tai ulkomaalaisia harjoittelijoita?**
7. **Voiko harjoittelijan kielitaito olla esteenä harjoittelupaikan luomiselle?**
8. **Minkälaisia työtehtäviä voisitte tarjota Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden harjoittelijoille?**
9. **Voiko byrokratia olla esteenä harjoittelupaikan luomisessa? Miten suhtaudutte niihin? (esteet, hidasteet?)**
10. **Mitä Saimaan ammattikorkeakoululta odotetaan yhteistyön kannalta?**
11. **Saako yrityksenne nimeä mainita opinnäytetyössä?**
12. **Vapaat kommentit**

Kiitos ajastanne sekä vastauksistanne!